

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU
SOSYAL KOOPERATİFÇİLİK
KAPSAMINDA İSRAFIN
ÖNLENMESİNE YÖNELİK
UYGULAMALARIN ARAŞTIRILMASI VE
YAYGINLAŞTIRILMASI ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

24 Kasım 2021 Çarşamba

KONU

- Alt Komisyon Başkanının sunuşları
- Ülkemizde sosyal kooperatifçilik alanında iyi uygulama örneklerinden;
- SS İhtiyaç Haritası Yardımlaşma Fikrî Mülkiyet Hakları ve Proje Danışmanlığı Kooperatifinin sunumu
- Yeryüzü Kalkınma Kooperatifinin sunumu
- Engelliler ile Engelli Çocuk Annelerine Destek Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifinin sunumu
- SS İnogar Sosyal Yardımlaşma İnovasyon ve Proje Danışmanlığı Kooperatifinin sunumu
- Ankara Başka Bir Okul Mümkün Eğitim Kooperatifinin sunumu

24 Kasım 2021 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.30
BAŞKAN: Arzu AYDIN (Bolu)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Alt komisyonumuzun değerli üyeleri, saygı değer katılımcılar, değerli basın mensupları; yeterli çoğunluğumuz vardır. (*)

Sosyal Kooperatifçilik Kapsamında İsrafın Önlenmesine Yönelik Uygulamaların Araştırılması ve Yaygınlaştırılması Alt Komisyonumuzun 3'üncü toplantısını açıyor, tüm katılımcılara hoş geldiniz diyorum.

Değerli katılımcılar, malumunuz, bugün 24 Kasım Öğretmenler Günü. Bu vesileyle, gündemimize geçmeden önce biz de özellikle burada eğitimci olarak bulunan öğretmenlerimiz başta olmak üzere, vicdanı, şefkati ve bilgisiyle geleceğimizin mimarı öğretmenlerimizin öğretmenler gününü hassaten kutluyoruz.

Hatırlanacağı üzere, alt komisyonumuzun 14 Ekim 2021 tarihli ilk toplantısında dünyada ve Türkiye'de sosyal kooperatifçilik uygulamalarına ilişkin Ticaret Bakanlığından bir sunum aldık. Bu sunumdan sonra, yine, Bakanlığımız tarafından iyi uygulama örneği kabul edilmiş kooperatiflerden görüş almaya başladık. Bu kapsamda, 4 Kasım 2021 tarihli 2'nci Toplantımızda Çağdaş Eğitim Kooperatifi, Tomurcuk Eğitim, Kültür, Dayanışma ve İşletme Kooperatifi; Genç İş Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Eğitim Kooperatifi, İGAM Birlikte Sosyal Kalkınma ve İşletme Kooperatifleri sunum yaptılar.

Bugün 3'üncü Toplantımızda da iyi uygulama örneği kabul edilmiş ve sahada başarı göstermiş kooperatiflerimizin bilgi ve tecrübelerinden faydalanmak üzere sunum almaya devam edeceğiz.

Bilindiği üzere, Ticaret Bakanlığı ilk toplantıdan itibaren Komisyon çalışmalarımıza katkı sağlamakta. Komisyonumuz, Bakanlık yetkilileri ile sosyal kooperatifleri bir araya getirerek yürütme ile sosyal kooperatifler arasında bir köprü olmaya çalışmaktadır. Paydaşlarımızın kuracağı diyalog ve bunun neticesinde oluşturacakları uyum çalışmalarımızı verimli kılacak ve amaçlarımıza ulaşmamızı inşallah kolaylaştıracaktır.

Şimdi, burada olan kooperatif temsilcilerimizin kendilerini tanıtmalarıyla toplantımıza başlayalım.
(Katılımcılar kendilerini tanıttı)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Evet, tekrar hepinize ayrı ayrı hoş geldiniz diyorum.

Bizler alt komisyon olarak ülkemizdeki engelliler, uzun süreli işsizler, göçmenler ve benzeri dezavantajlı grupların istihdam edilebilmeleri, üretim süreçlerine katılabilimleri, ortak ihtiyaçlarının temini veya bir sebeple devlet tarafından eksik olarak yerine getirilen, eksik bırakılan bir kamusal hizmet varsa bu kamusal hizmetlerin sunumu gibi doğrudan kamu yararına yönelik faaliyetlerde bulunmaları, yapmış oldukları faaliyetler neticesinde daha adaletli gelir dağılımı ve/veya bölgesel kalkınma farklılıklarının azaltılması çok ehemmiyet arz ediyor bizim için; sosyal dışlanmanın asgariye indirilmesi ve sosyal içermenin sağlanması gibi kamu yararına müteallik sonuçların ortaya çıkması amacıyla dünyada yaygın bir şekilde uygulaması bulunan sosyal kooperatifçilik hakkında bir farkındalık oluşturmak üzere çalışmalar yapıyoruz, ana hedefimiz bu. Bu yoldan hareketle yapacağımız toplantılarda

(*) Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

tüm paydaşlarımızın fikirleri alınarak bir bilgi havuzu oluşturulacak, ileride yapılması muhtemel kanun ya da kanun değişikliklerinin temelleri atılacaktır. Bugün bu amaçla alt komisyonumuzda bulunan tüm kooperatiflerimizin sunumlarını sırayla dinleyeceğiz.

Bu bağlamda ilk sunum İhtiyaç Haritası Yardımlaşma Fikrî Mülkiyet Hakları ve Proje Danışmanlığının sunumlarını Ali Ercan Özgür -Ahmet Batat yok herhâlde- Itır Erhart yapacaklar.

Buyurun.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – İhtiyaç Haritasını biz 2015 yılında kurduk, 2014 yılında kurmaya karar verdik. Benim doktoram bölgesel kalkınma üzerine, yüksek lisansım da İngiltere Birmingham Üniversitesinde insani yardımların yönetimi üzerineydi, 2003 yılında. Özellikle uluslararası yardımların yönetimiyle ilgili problemleri ele alan bir tez yazdım, Türkiye’ye de baktım o zaman. Yardımlaşmanın şeffaflaşması, hesap verebilir olması, görünür olması, bununla ilgili verimsizlikler var. Tabii, bu sadece Türkiye için değil, dünya ölçeğinde de uluslararası vakıfların, kurumların şöyle bir ölçeklendirmesi vardır: 100 dolarlık yapılan bir yardım Honduras’ta bir kız çocuğunun okuması için gönderildiğinde genelde o 10 dolar olarak gider -bu diğer Birleşmiş Milletler kurumlarında da var- aradaki 90 dolar bürokrasiye, uygulamalara ve gider, doğrudan yararlanıcıya gitmez. Biz bu fikirleri tartışırken insandan insana aracısız bir alan yaratabilir miyiz dedik. Bir de sosyal medya çok yükseliyordu, sosyal medyada tabii ki bilgi kirliliği artıyordu, işte “Bir köyde bir çocuğumuz için tekerlekli sandalye ihtiyacı var, herkes bir el atsin.” diye sosyal medya üzerinden ama bazen ya o köye 10 tane tekerlekli sandalye gidiyordu ya hiç gitmiyordu, işte muhtar arıyordu tekrar. Biz bunu çözecek harita tabanlı görünür bir teknoloji yapabilir miyiz ve bunu da hepimizin yaşadığı, kültüründe olan imece kültürüyle bunu yapabilir miyiz dedik; bunu yeni nesil alana taşıyıp online imece... Biz çünkü Türkiye’nin Osmanlı’dan beri gelen vakıf kültürünü, örgütlenme kültürünü çok önemsiyoruz,. O anlamda da burada geleneksel olanı yeni nesle taşıyabilir miyiz diye bir perspektif geliştirdik ve orada da araştırmaya başladık. Ben de ilkokulda kooperatif koluydum, kurucularımızdan Mert Fırat -oyuncu arkadaşım- o da toplumsal çalışmalarda çok yer alan biriydi, biz o yüzden bir araya gelip kooperatif yapalım dedik. Kurmadan da biz hata yapmayalım diye sağ olun Ticaret Bakanlığımızın Kooperatifçilik Genel Müdürlüğüne gittik, biz böyle bir şey yapmak istiyoruz dedik “Çok güzel, yeni nesil kooperatifçilik diye bir akım var, siz burada sosyal kooperatif olabilirsiniz.” dediler, ilk o zaman tanıştık -uluslararası çalışma örgütleri, bu bir sosyal kooperatif örneği- velhasıl biz kurduk.

Şimdi, İhtiyaç Haritası bir harita sistemi, ihtiyaç sahipleri ile destekçileri buluşturan bir sistem. İhtiyaç sahipleri sisteme üye oluyor, destekçiler de üye oluyor. Kırmızı olanlar ihtiyaçları ifade ediyor, yeşil olanlar da destek vermek isteyenleri. Biz bunları özellikle mahalle bazında... Burada mahalle kültürümüzü de aslında yeniden işlevsel kılmak, mahalle kültürünü canlandırmak, oradaki yardımlaşma kültürünü canlandırmakla ilgili bir alan yarattık. Bizim kooperatif olarak görevimiz, aslında bu ihtiyaç sahipleri ile destekçileri buluşturan bu mekanizmayı kurgulamak, şikâyetler varsa bunları almak, buluşturmaları yapmak yani biz aslında sisteme bir bağış veya para almıyoruz; sadece insanları buluşturmakla ilgili, doğru buluşturmakla ilgili bir şey yapıyoruz; bu da bizi diğer uygulamalardan farklı kılan bir alan oldu. Bu tabii ki yurt dışında da ilgi görmeye başladı; o yüzden biz gerçek ihtiyaçları, ihtiyaç filtrelemesini ve kolektif bir hareketi ortaya çıkarmış olduk. İşte Birleşmiş Milletler kurumları, Avrupa Birliği... En son geçen ay Avrupa Sosyal İnovasyon Ödülleri verildi Slovenya Dönem Başkanlığında, İhtiyaç Haritası Avrupa Sosyal İnovasyon Ödülü’nü aldı yaptığı bu uygulamayla, Türkiye’deki bu uygulamayla. Bu tamamen Avrupa ölçeğinde değerlendirilen bir şeydi ve bu alana verildi. Burada şunu, kooperatifçilik ve sosyal kooperatifçilik meselesini konuştuğumuz için burada şöyle bir yeni tanımlama yapıyor Avrupa Birliği özellikle, “sosyal ekonomi aktörleri” diyor

yani sivil toplum kuruluğu mu kooperatifler yoksa kâr amacı gütmeyen bir yapı mı? Burada sosyal ekonomi aktörü olarak yer alıyor yani bu yapılar bir para kazanıyor ama kazandığı parayı sadece bu uygulamalar için kullanıyor. O yüzden Türkiye’de kâr amacı gütmeyen bir şirket statüsü olmadığı için kooperatif bunlar için ikisini yani dernekler iktisadi işletme kurabiliyor, vakıflar kurabiliyor ama iki ayrı tüzel kişilik gibi oluyor, kooperatifler ise bunu tek çatıda toplayabildiğiniz ideal bir yapı aslında. Sadece sosyal kooperatiflerin İtalya’da bir yasal mevzuatı var, bir kanunu var, o yüzden sosyolojik bir tanım aslında. Biz, bu süreçte teknoloji yapısı da olduğumuz için dünyada bir platform kooperatifçiliği akımı da var teknolojik, dijital kooperatifçilikle ilgili, bizi ona da davet ettiler ve bunun da kurucusu olduk.

İhtiyaç Haritası ne yaptı? Sistemde 100 bin üye var -kişi olarak- bugüne kadar 5 milyonun üzerinde ziyaretçisi oldu, en önemli kısım 9,1 milyon parça ihtiyaç kalemini biz 81 ilde yer değiştirdik, 350 tane sivil toplum kuruluğu var ve şu an 450 milyon TL değerinde yardımlaşmaya biz aracılık ettik ama bu paranın hiçbir lirası bize dokunmadı, onun özellikle altını çiziyorum, burada yarattığımız bir ekonomi oluştu. Burada birçok kurumla iş birliği yapıyoruz; şirketler, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, yerel ortaklar... 55 üniversitede öğrenci kulüpleri oluştu bu süreç içerisinde, üniversite toplulukları. İşte analiz yapıyoruz, harita geliştiriyoruz, ürün tasarımı yapıyoruz yani şu anda biz sonsuz tane harita üretebiliyoruz yani ihtiyaç haritası var ama sanat haritası yaptık, kooperatif haritası yaptık, başka isteyen kurumlar oluyor; onlara harita desteği veriyoruz, altyapı “database” desteği veriyoruz. O yüzden “vatandaş haritacılığı” denilen bir kavram üzerinden gidiyoruz.

Burada, işte, yürüttüğümüz projelerden bir tanesi, özellikle pandemi süreciyle beraber -burada master karttan bir etki yatırımı da aldı- yereldeki esnafı güçlendirmek. Çünkü bir ihtiyaç girdiğinizde, örneğin Malatya’da bir okulun flüt ihtiyacı varsa, girildiyse bu, o flütü ya evde kullanmadığınız flüt var, vatandaş onu gönderiyor ya bir yerden satın alıyor gönderiyor. Biz burada bir yerel esnaf sistemi kurduk “O Malatya’daki okula en yakın müzik satıcısından satın alıp gönderilsin.” diye. Bu sistemle -Mehmet Sarıca’yla zaten biz bu çalışmalarda da birlikteyiz- 40 ilde binin üzerinde esnafı biz sisteme dâhil ederek aslında yerel ekonomide... Ki bunu en son Marmaris yangınlarında, tüm alımları yerel esnaftan yaptırarak. Çünkü yardım zamanında, afet zamanlarında genelde büyükşehirlerden satın alınıp gönderiliyor, yereldeki ekonomi çökmüş oluyor, yereldeki esnaftan satın alma az oluyor, o yüzden biz burada böyle bir çözüm geliştirdik.

Yine, Avrupa Birliğiyle bir proje yürütüyoruz AB Başkanlığımızda, Sosyal Kooperatif Geliştirme Programı. İtır Hocam orada zaten bir eğitim müfredatı hazırladı, 14 şehirde uyguladık.

Yeni dönemde yine yürüten bir projemiz var yine AB Başkanlığıyla ve İtalya ortaklığıyla, Sosyal Kooperatif Mükemmeliyet Merkezi. Türkiye’de sosyal kooperatif olan yapıları haritaladık ve bir eğitim sürecinde yürütüyoruz.

Burada en kritik şeyi Elâzığ depreminde yaşadık. Elâzığ depreminde biz, afetlerin koordinasyonu ile ilgili -sağ olsun- o zaman Valiliğimizle, yine, İçişleri Bakanlığıyla, AFAD birimleriyle koordineli çalışarak... Oradaki depo ve yereldeki 50 noktada insanlar konaklıyordu. Oraya yardımların dağıtım sistemini, aslında, bayağı ihtiyaç haritası sistemi üzerinden manuel bir sistem kurduk. Orada, aslında, çok hızlı şekilde 90 milyon TL tutarında yardımın hızlı dağıtımını özellikle gönüllüler aracılığıyla organize ettik.

Yine, afet döneminde İzmir’de bir kampanya yürüttük. İzmir’de biz -şöyle göstereyim, salgın zamanı da yaptık ama hani, burada özellikle İzmir’i göstermek isterim- üç hafta içinde İzmir Büyükşehir Belediyesi ve yine Emlakçılar Odasıyla beraber -kira desteğini- 10 bin kişinin konaklayacağı bir sistemi

yarattık “Bir Kira Bir Yuva” diye; üç haftada 46 milyon TL’lik bir geliri mobilize ettik. Ve burada da insanların -çünkü bir ay üzerinde sürüyor konteyner kentler kurmak- konteyner kentlere gerek olmadan hızlıca ya var olan evlerde konaklamasını sağladık ya da altı aylık kira desteğine erişmesini sağladık.

Yine, yangınlar zamanı da “Afet Haritası” diye bir çalışma yaptık. Özellikle afetlerle ilgili hasar tespitlerinin öngörülmesi için ve sonrasında da bu yanan 200 tane hanenin -özellikle Marmaris’te ve köyde- onarım çalışmalarını NEF Vakfıyla beraber yürüttük, bitirdik yakın zamanda.

“Sanat Haritası” yaptık, bu da Hollanda’yla beraber yürüyor diye böyle özetleyebilirim.

Covid zamanı da özellikle sağlıkla ilgili çalışmalarda destek verdik. Bir de Elazığ depremi sonucunda, oradaki bu yardım koordinasyon çalışmaları kapsamında bir “Afet Platformu” kurulmasına -şu anda yaklaşık 50 sivil toplum kuruluşu var- böyle bir çalışmaya katkı sağladık.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İTİR ERHART – Evet, ben de şunu ekleyebilirim: Yani harita ihtiyacı olduğu zaman, farklı küçük topluluklar için de haritalar yapılabilir. Mesela Beşiktaş Belediyesi için tasarlanan bir harita var yani “İhtiyaç Haritası Beşiktaş” diye; orada, Beşiktaş’ta yaşayanlar Beşiktaşlıların ihtiyaçlarını karşılıyor. Aslında kapalı devre çalışıyor gibi düşünün, bir büyük ihtiyaç haritası var, bir de hani, Beşiktaş’ın kendi içinde var.

Çok benzer bir projeyi Boğaziçi Üniversitesi Mezunları Derneğiyle yaptık, “İhtiyaç Haritası BÜMED”, Boğaziçi mezunları, hâlihazırda Boğaziçi’nde okuyan, çalışan insanların ihtiyaçlarını karşılıyor. Aslında, o topluluk olma bilinci ve topluluğun birbirine destek olması, topluluk yönetimi konusunda da böyle ek harita danışmanlığı hizmeti de sunabiliyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Evet, peki.

Teşekkür ediyoruz hem geldiğiniz için hem sunum için.

Vekilim, soru...

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Yok. Yani tebrik ediyorum, hakikaten güzel işler başarmışlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Şimdi, şeyi soralım: Elinizde sosyal kooperatiflerin bir haritası olduğunu da ifade ettiniz. Bunların, bu kooperatiflerin üye sayıları ya da kimler olduğu, bunlar var mı?

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Güncel şeyleri de paylaşıyoruz biz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Bizimle paylaşırsanız, biz de onların görüşlerinden istifade etmek isteriz.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Tabii, tabii ki. Çeşitli buluşmalar da yapacağız, davet de etmek isteriz.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İTİR ERHART – Bir araştırma daha var elimizde, Türkiye’de sosyal girişimciliğin durumu araştırması; çok büyük bir araştırma yaptık. Onun içinde de sosyal girişimler ağırlıklı olarak Türkiye’de kooperatif, onunla ilgili de elimizde çok güzel bir data var; onu da sizinle paylaşıyoruz Yani çok daha azı şirketin ya da derneğin, vakfın iktisadi işletmesi; ağırlıklı olarak sosyal girişimler kooperatif olarak kurulmuş, onu da sizinle paylaşıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – İhtiyaç Haritası olarak israfın önlenmesiyle alakalı da bu saydıklarınız, ilk söyleminiz de gerçekten beni çok etkiledi, geleneksel olanı geleceğe taşımak ve imece usulünü benimsediğiniz belli yani şu anlattıklarınızdan da belli ama bunu ifade etmek de tabii çok önemli yani çıktığımız yer de çok önemli bu medeniyet bağlamında.

Bu israfla alakalı nasıl bir çalışma yaptınız ya da yaparsınız?

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Yaptığımız ana çalışmalardan biri şöyle: Türkiye’de 42’nin üzerinde gıda bankası var, temel ihtiyaç derneği var. Bizim aslında İhtiyaç Haritası olarak ana çalışmamız şöyle: 350 tane sivil toplum kuruluşu var yapıda, onlarla birlikte çalışıyoruz. Aslında mesela, afet örneğinde olduğu gibi tamamen... 170 tane tır malzemesi gelmiş ama yazlık elbiseler de var, aslında burada israfın önlenmesi meselesi afetlerde çok öne çıkıyor.

İkincisi, bu malzemelerin dağıtımı, gerçek ihtiyacın tespitinden başlıyor. İlk örnekte verdiğim gibi yani ya 10 tane tekerlekli sandalye gidiyor... Aslında israf orada başlıyor, doğru veri olmadığı zaman israf başlıyor. Biz, yaptığımız çalışmaları aslında tamamen bu israfın önlenmesi, yardımlardaki koordinasyonsuzluğun giderilmesi üzerine konumladık. Bunu da aslında, veri ve teknoloji ve doğru topluluklar oluşturmak çezebiliyor yani yerelde sivil toplum kuruluşlarıyla doğru topluluk oluşturduğunuzda, gerçek ihtiyacı tespit edip gerçek sahibiyle buluşturabiliyorsunuz. O yüzden de aslında tam özü buna oturuyor.

Gıda bankacılığıyla ilgili, biz özellikle Covid döneminde birçok belediyeyle de çalıştık gıda yardım malzemelerinin doğru yerlere ulaştırılması ölçeğinde. Çünkü afet zamanı şu çok oluyor: Biz istediğimiz kadar malzeme gönderelim ama sahadaki gerçek şey o değil. Elimizde fotoğraflar da var, sahadaki deneyimlerimiz de var, anlatırız; depoların görüntülerini göstersek bir halı saha dolusu yangın söndürme malzemesi var. Halkımız hakikaten çok necip ve böyle zamanlarda inanılmaz şey veriyor; biz onun gururunu da yaşıyoruz, insanı hakikaten duygulandırıyor amma velakin, orada o malzemeler kaldı. O malzemeler nasıl kayıt altına alınıyor, ne yapılacak, sonrasında ne olacak? İşte, israf tam biraz burada çıkıyor. O yüzden, bizim yaptığımız çalışmanın odağı her zaman için aslında bu verimsizliği, israfi ortadan kaldırmak. Şunu da gururla söylüyoruz: Türkiye’den çıkan bu on-line imece modelini Avusturalya istiyor, Hong Kong istiyor; bu teknolojiyi, uygulamayı ve bu topluluğu Afrika istiyor -Afrika Birliği geldi bize- İngiltere’de belediyeler uygulamak istiyorlar -çünkü oralarda da problem-kulların ihtiyaçları üzerinden. Tamamen aslında odağımız bu.

Tabii, bizim göremediğimiz, öngöremediğimiz çok şey vardır sizlerin yönlendireceği, aklınıza gelecek, farklı illerde, 81 ilimizde. O yüzden, bizim her şeyin haritasını yapmakla, verimliliği sağlamakla ilgili ruhumuz, gönlümüz var diyelim.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İTİR ERHART – Ben de bir cümleyle şunu ekleyebilirim: Afet sırasında Ali Ercan’ın söylediği gibi herkes bir şeyler göndermek istiyor, her gün ihtiyaç haritası o günkü ihtiyaçları yayımlıyor, işte, diyor ki: “26/11/2021’de ihtiyaç listesi şudur.” O zaman insanlar o ihtiyaçlara yönelik... Biz hep onun altını çiziyoruz: “Lütfen, ihtiyaç olmayan hiçbir şeyi göndermeyin.” Aslında o kültür dönüşümüne de yardımcı oluyor. “Evinde ne varsa gönderme, lütfen, sahadan gelen ihtiyaca göre... Sen de elindeki kaynağı daha iyi kullanırsın.” diye anlık bildirimler ve “Bu ihtiyaçlar karşılandı, lütfen bunları göndermeyin.” diye güncellemeler yapıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Bir de “Yerel esnaflardan.” dediniz, onu da merak ettim. Yerel esnaf da, onlar da bu sisteme kayıt olarak mı şey yapıyorlar? Yani siz, o zaman yardımsever ile o yerel esnafı buluşturuyorsunuz.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Alışverişi oradan yaptırıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Alışverişi oradan yaptırıyoruz.

“Doğruluğunu teyit etmek” yani ihtiyaç doğru mu ya da gerçek mi, bunu incelemek gibi bir sıkıntı da yok çünkü direkt yardımseverlerle buluşturduğunuzu ifade ediyorsunuz. Böyle anladım, doğru anladım değil mi?

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Doğrudur. Sistem şöyle işliyor: Hukuki mevzuat...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – İhtiyaç sahibi de nasıl belirleniyor, onu da sorayım.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – İhtiyaç sahibi... Şöyle: Bizim sisteme üye olmanız gerekiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Ha, üye olacak.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Çeşitli aşamalar var yani, işte, bizim e-Devlet’imizin, “www.turkiye.gov.tr”nin teknoloji geliştiricilerle paylaştığı bir API’ı var. Belki teknoloji şeyi olacak ama siz bir teknoloji geliştirmek istiyorsanız e-Devlet size birtakım alt teknolojilerini açıyor. Burada da doğrulama sistemi... Hani, uçağa binerken ad, soyad, TC kimlik numarası uyumlu olmak zorundadır ya, alamazsınız bileti; tıpkı bu sistemi çekiyoruz biz; öyle. Siz bir harekete geçmek istediğiniz anda, TC kimlik numaranız, SMS, KVK Kanunu’yla uyumlu sözleşmeyi imzalıyorsunuz. Bu verileri verdikten sonra bir kere içeri giriyorsunuz ve harekete geçtiğiniz andan itibaren tabii ki bir hukuki iz bırakmaya başlıyorsunuz, sonrasında da talebi girdiyseniz, bizim editör arkadaşlarımız var, gönüllülerimiz var, çalışanlarımız var; onlar sizi arıyor tek tek. Yani bu süreç bir an da otomatik olmuyor, biz onları böyle adım adım buluşturan bir güven ilişkisine dâhil ediyoruz. Bugüne kadar yüzde 1 bile yolsuzluk veya şeyimiz olmadı, esnaflar da keza öyle. Sarıca esnafları bire bir çok ziyaret ettiği için, onları, hem dijital tarafı anlatıp hem de bu teknoloji den ve alışverişten yararlandırıyoruz. Onlar da sağ olsunlar, yani 10 tane verilecekse 12 koli yapıyorlar, onlar da gönüllerinden geçeni katkı olarak sağlıyorlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Peki, bu ihtiyaç sahiplerinin üretime katılması, bir yerde istihdam edilmesi gibi bir çalışma da var mı?

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Bire bir yok, TİDER’le onu bir yaptık ama şu özellik güzel: İhtiyaç sahibi olan destekçi hâline gelebiliyor ya da tam tersi; şöyle ki: Covid döneminde yaşadık bunu, özellikle 60 yaş üstü vatandaşlarımızda. Bizim destekçimiz olan, hatta ayda 40’ın üzerinde destek sağlayan -gönüllümüz diyelim- destekçimiz evden çıkamadığı için alışverişini yapacak kimsesi yoktu. Daha önce ihtiyaç sahibi olmuş olan gençlerden, üniversite öğrencilerinden gidip onun bütün malzemelerini satın alanlar oldu yani destekçiydi ama ihtiyaç sahibi konumuna düştü, ihtiyaç sahibi de destekçi hâline gelebildi. Bizim yaratmaya çalıştığımız bir şey de aslında o. Yardımlaşma çok hiyerarşik bir yapı sunduğu için, biz orada “ihtiyaç sahibi ve destekçi” diyerek birbiriyle daha yatay topluluk olan... Bir de en önemlisi mahalledeki ihtiyaçları.

Şu örneği vermek isterim Antep'ten, ben de Maraş-Antepliğim: İlk girilen ihtiyaçlardan biri, kırmızı-yeşil olan. Bir emekli ilkokul müdürü “Torunumun kitaplarını vermek istiyorum.” diye girmiş; çok tesadüf, iki sokak ötesindeki ilkokul da “Kütüphane kurmak istiyorum.” diye girmiş. Şimdi, bizim eski mahalle kültürümüzde, hele bir emekli öğretmenimiz bilirdi eskiden; maalesef şimdi bunları unuttuk. Bizim aslında bir yapmaya çalıştığımız da bu imce kültürünü, “Ya, etrafta ne oluyor, mahalleimde ne oluyor?”u bunun üzerinden hatırlatmış oluyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Toplumsal duyarlılık gibi bir şey bu, değil mi?

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Aynen ama o toplumsal hatırlatmayı yapan da bir çalışma olmuş oluyor. O yüzden, ana şeyimiz... Evet, bir yandan bir şey göstermeye çalışıyoruz ama tabii ki biz sonuçta, kamunun yerini alamayız. Az önce siz, girişte çok kıymetli bir açılım yaptınız; bizlerin rolü, hani, kamunun yetemediği noktada bir metot sunabilmek. Keşke, isteriz ki bu metot kamu... Zaten görevi de odur bizim gibi yapıların; hani, bunları göstermek, metotlar, teknolojiler geliştirmek; sonra bunun tabii ki kitlesel olarak 81 ilde uygulanması.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Neden sosyal kooperatifçiliği tercih ettiniz? İlk girişte şunu dediniz: “Kâr amacı gütmeyen şirket yok, vakıflar daha çok prosedüre tabi.” Hukuki bir altyapısı da yok sosyal kooperatifçiliğin şimdi ama uygulaması daha mı kolay acaba?

Bir de mutlaka çalışanlar var, bir avantajı var mı size ya da bir sıkıntısı var mı sahada? Bir de çalışanlar var mutlaka bunları tespit eden. Bir gelir de elde etmediğiniz için soruyorum: Bunların masraflarını nasıl karşılıyorsunuz?

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Şöyle: Dernek ve vakfa göre kooperatif bizim açımızdan daha avantajlı bir sosyal girişim olma noktasında ama mevzuatsal açıdan -hatta bugün konuşuyorduk- bankalar nezdinde bir şeyiniz yok, hani kredi bile kullanamazsın, sadece banka alışverişi... Bankalar da anlamıyor, çift imzalı, orada bir mevzuatsal sıkıntılar var aslında, genel olarak kooperatiflerin önünde var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Ticaret Bakanlığımız bunları duyuyor zaten, biz de duysunlar istiyoruz zaten.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Merhabalar. Zaten sağ olsunlar, onların desteğiyle bu noktalara geldik. Siz gelmeden de ifade ediyordum, çok sağ olun. Müdürümüzün o konuda katkısı çok, inanılmazdır; sağ olsunlar.

Bankalar nezdinde öyle bir şeyimiz oluyor ama bizim sosyal olmamızın sebebi, yanlış da anlaşılmak istemedik çünkü kooperatif zaten kırılğan bir alan, ruhuna uygundu ama biz sözleşmeyle de bağladık -sağ olsun yönlendirmeleriyle- işte dedik ki: “Kâr payı dağıtmaz, ortaklar hiçbir zaman pay alamaz.” diye kendimizi biz baştan bağladık. Ama çalışanlar var, çalışanlarımız bir süre sonra ortak da oluyor kooperatifimize; öyle bir prosedürümüz de var. Uluslararası alanda zaten bu “çalışan kooperatifi” dedikleri bir kavram çok geliyor ama İhtiyaç Haritası, az önce gördüğünüz projelerden, uygulamalardan para kazanıyor. O kazandığı parayı; bir, teknolojiyi, harita teknolojisini geliştirmeye yatırıyor; iki, işte, çalışanlarının masrafları, gönüllülerin faaliyet masrafları üzerine harcıyor. Orada da biz kendimizi şöyle bağladık, İtör Hocam onun kurucusu: “Açık Açık Sosyal Girişim” diye bir platform var. Biz tüm beyannamemizi, her şeyimizi kamuoyuna açıklıyoruz yani bizim “web” sitemize girdiğinizde tüm gelir gider, harcama nereye yapılmış hepsini biz kamuoyuyla paylaşıyoruz, kendimizi öyle bağladık. Aslında sosyal kooperatif olması sosyolojik yani bir, insani yardım alanında çalıştığımız için sosyal; bir de sosyal kalkınma için faaliyet yürütüyoruz, o yüzden. Bizim için sürpriz olan -onu da

belki, siz daha sonraki yıllarda da hani burada kayıt olsun diye söylüyorum- dijital kooperatifçilik yani büyüyen alanlardan bir tanesi. Örneğin, “Airbnb” var; tabii, bu bir iki yazılımcıyı zengin ediyor. Şimdi “Fairbnb” diye İtalyanların kurduğu başka bir yapı var. Biliyorsunuz ülkemizde, özellikle İstanbul’da bu taksi meselesi ciddi bir sorun; mesela Sao Paulo’lu 100 bin taksi yani oranın taksi kooperatifi bir araya gelip kendi Uber’ini kurdu, kendi Uber sistemini kurdu çünkü vatandaşın isteği oydu ama sahibi de taksiciler. Burada mesele kalabalık sahiplik yaratmakla ilgili hem veri açısından çünkü veri hırsızlığı ve benzeri çok çalışma oluyor. Buradaki ana şeylerden biri, bizim sosyal ve dijital bir kooperatif olmamız çünkü büyüyen bir platform. Onların da işte, korunması, bilginin güvenliği açısından çok kritik noktaları var. Bunu da gelişen bir alan olarak söyleyebiliriz.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ ITIR ERHART – Ben de şunu ekleyeyim: Şimdi, sosyal girişimciliği bir şemsiye olarak düşünebilirsiniz. Hani bizde mevzuatta yeri yok ama sosyal girişimcilik onu nasıl kurduğunuza göre yani “Kooperatif kurduk, derneğin, vakfın iktisadi işletmesini kurduk, şirket kurduk.” Ya, burada bir vergi indirimi yok, istihdam avantajı yok ama hani hangisi yapmak istediği işe daha uygunsa genelde onu kuruyor bu yola girenler. Nedir farkı? Ekolojik ya da toplumsal bir sorunu çözmek için kuruyorsunuz siz bir sosyal girişimi. Kooperatif kurmayı tercih edebilirsiniz çünkü kooperatifin avantajı hem fatura kesebilir hem de bağış ve fonlardan yararlanabilir yani böyle bir avantajı var. O yüzden çok sayıda sosyal girişimci kooperatifi tercih ediyor.

Bir de bu eğitici eğitimine çok kısa değinmek isterim. Yani orada da tabii, bizim amacımız bunu yaygınlaştırmak çünkü hepimiz biliyoruz hani kooperatifçiliğe dair negatif bir takım yargılar olabiliyor özellikle işte bir önceki jenerasyonun yaşadıklarından dolayı ama yeni nesil kooperatifçilik özellikle dijital, şeffaf, hesap verebilir... Onu yaygınlaştırmak için de eğitici eğitimleri verdik ve o eğitimleri alanlar şimdi Türkiye’nin her yerinde sosyal kooperatiflerin oluşması için aracılık ediyorlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Evet, bir de son, hatta sondan bir önce gelir gider dengeniz hakkında da kısa bir bilgi alabilirsek sizi çok yorduk ama ondan sonra diğer...

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Tabii, 2021’i hatırlamıyorum ama işte yani yaklaşık 1 milyon artımız var geçen seneden. Ya, bu yapılar para kazanıyor ki kazanmalı ve biz örnek yaratmak istiyoruz. Geneli böyle, bu sene için de yaklaşık 10 milyona yaklaşıyor geliri. Yani biz beş yıl önce kurduğumuzda ilk bir yıl kendimiz finanse ettik ve yaklaşık işte, geliri ve gideri 100 bin yani bütçesi 100 bindi. Aslında bir ekonomi yaratıyoruz, vergi ödüyoruz. Vergiyle ilgili tabii ki şeylerimiz var. Bağış olduğunda vergi şeyi oluyor ama tabii ki geliri ve gideri var yapıların. Bunu da anlatıyoruz.

Onun dışında bir de onu da paylaşmak isterim: 24 ilde kadın kooperatifçiliği geliştirmekle ilgili bir proje başlıyor Avrupa Birliği desteğiyle Aile Bakanlığımızın, Orman Bakanlığımızın ve Ticaret Bakanlığımızın olduğu bir çalışma. Hani resmî bir Avrupa Birliği fonuyla yapıyor 3,3 milyon euroluk. O da hani bu alanda -az önce İtir Hoca’nın söylediği gibi- eğitimlerin olduğu, işte, az önceki bu esnaf gibi kooperatiflerin satma imkânı olacağı, kadın kooperatiflerinin geliştiği... Sadece hani kadınların kurduğu kooperatifler değil de kooperatifler içindeki kadın sayısını, yönetimdeki kadın sayısını artıracak bir çalışma yürütülecek. Bu da hani sizlerin bilgisinde olması açısından.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Peki, son, çok medyatik bir soru: Mert Fırat gibi böyle kabul edilen bir sanatçının bu kooperatifte yer almış olması mesela Mecliste çok yankı uyandırdı hani “Gelecek mi?” diye soranlar oldu. Acaba bilinirliğimiz açısından bir etkisi oldu mu?

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Tabii ki yüzde yüz yani Mert’in güvenilirliği, kitleselliği bizi de...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Bekleyenler vardı tahmin ediyorum.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Şöyle: Mert Rusya’da, şu an Moskova’da. Dün hatta işte uluslararası bu ödülü aldık, ona da katılamadı, çok önceden planlanmıştı ama tekrar geliriz. Hatta biz ne zaman geleceğiz? 1 Aralık’ta buradayız. Şöyle: İşte Inogarla kurduğumuz kuluçka merkezini biz Kültür Bakanlığımızla anlatıyoruz. Kültür Bakanlığının yeni bir raporu yayınlandı yaratıcı endüstrilerle ilgili, orada bir örnek olarak. Niye anlatıyorum? Bizim hem İhtiyaç Haritasını hem bu yapıyı yurt dışına... Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü kuruldu sanırım, yeni, Ticaret Bakanlığımız da, onlar davet etti. Biz o yüzden 30 Kasım ve 1 Aralıkta burada olacağız, Mert de burada olacak. Tekrar dilerseniz hani bir araya gelmek isteriz, çok teşekkür ederiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Çok teşekkür ederiz, sağ olun verdiğiniz bilgiler için.

SS INOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Buna ben de bir cevap verebilir miyim?

Şimdi, ben aynı zamanda İhtiyaç Haritasının ortaklarındanım. Tabii, sahada İhtiyaç Haritasıyla alakalı bir çalışma olduğunda genelde sorulan sorulardan biri: “Mert gelmedi mi?” Hani beni görünce bir hayal kırıklığı oluyor, ben de şey diyorum: “Hayaller Mert Fırat ama gerçekler Mehmet Sarica, idare edeceksiniz artık.”ı kullanıyorum.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Ama şunu söylemek lazım: Yani tabii ki Mert’in etkisi... Bu çalışmalarda ünlü kullanımı bir mesele yani İtır Hocanın akademik alanı da bu tip konular, iyi iletişim faaliyetleri. Yani çok mükemmel bir buluşma oldu aslında. Ürünün de iyi olması ve Mert, bu arada hani sadece ünlü olarak değil, hakikaten bunlara çok kafa da yoran, yazılımlara kafa yoran, teknolojiye, sosyal kalkınmaya kafa yoran birisi. O yüzden yurt dışında da bir ürün olarak, Türkiye’den çıkan bir ürün olarak anlatabilmemizi güçlendiriyor. Sayılara çok önem veriyorlar, sayıları elde etmemizin en büyük şeyi bu zaten.

Çok teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Biz çok teşekkür ediyoruz. Hem geldiğiniz için hem de sunumunuz için.

Şimdi, Yeryüzü Kalkınma Kooperatifinin sunumuna geçiyoruz.

Yönetim Kurulu Başkanı Çağıl Öngen Köse, Yönetim Kurulu Üyesi Özlem Ersavaş Ataçay.

Buyurun.

YERYÜZÜ KALKINMA KOOPERATİFİ BAŞKANI ÇAĞIL ÖNGEN KÖSE – Merhabalar, bizi de davet ettiğiniz için çok teşekkür ediyoruz. Umarım sosyal kooperatifçilik için de çok önemli, verimli bir çalışma olacak.

Biz Yeryüzü Kalkınma Kooperatifi olarak 2017 yılında kurulduk 7 ortakla birlikte. Bizler sosyoloji, sosyal hizmet, siyaset bilimi ve kamu yönetimi ve uluslararası ilişkiler olmak üzere farklı disiplinlerden gelen ve lisans ve lisansüstü derecelere sahip, çoğunluğu akademisyenlerden ve araştırmacılardan oluşan bir kooperatifiz aslında; tarihçemiz bu şekilde. Kâr amacı gütmeyen bir sosyal kooperatif olarak kurulduk. Amacımız da sosyal sorunlar, sosyal dışlanma, sosyal içirme, toplumsal cinsiyet eşitliği,

kültürler arası çalışmalar ve ayrımcılık konularında, özellikle bilimsel, nitelikli ve yenilikçi araştırmalar yapmayı, bu konuda eğitimler ve projeler yürütmeyi ve danışmanlık hizmeti sunmayı amaçlayarak kurulduk. Toplumdaki dezavantajlı bireylerin, grupların ihtiyaçlarını görünür kılmayı, özellikle sosyal politikaların ve hizmetlerin değerlendirilmesini yapmayı ve bu şekilde de kolektif, alternatif çözümler geliştirmeyi amaçladık.

Faaliyet alanlarımızı da şu şekilde sayabiliriz: Biz toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın hakları, kadına yönelik şiddetle mücadele, kent çalışmaları, göç, kalkınma, yoksullukla mücadele, sosyal politikalar, bakım hizmetleri, gençlik ve çocuk alanları üzerinde yoğunlaştık. Aslında bunlar bizim üniversitelerde akademik anlamda bilimsel çalışmalar yürüttüğümüz alanlar aynı zamanda ve biz, bunları hak temelli savunuculukla birleştirelim, bunun aktivistliğini yapalım diye bir araya geldik. Bununla ilgili olarak da araştırmalarımızı yürütüyoruz, çeşitli raporlar oluşturuyoruz. Bunlar üzerinden farkındalık çalışmaları ve savunuculuk çalışmaları yürütüyoruz.

Çalışmalarımızı birkaç başlık altında toplayabiliriz. Bir tanesi bilimsel araştırma ve eğitim çalışmalarıdır. Bu başlıkta, geçtiğimiz sene UNFPA’ya aldığımız bir destekle gebelik ve doğum sürecinde sağlık hizmeti alan kadınlara yönelik kötü muamele ve ayrımcılık ve şiddet araştırması gerçekleştirdik. Kooperatifimiz tarafından nitel araştırma olarak planladık.

Biz aynı zamanda çalışmalarımızı şöyle planlıyoruz: Olabildiğince de genç işsizliği sorununa da çözüm olması açısından da hem de yeni mezun olmuş, sosyoloji, sosyal hizmet alanlarından mezun olmuş öğrencileri de bir şekilde projelere dâhil ederek hem onlara gelir getirici bir şey olsun hem de bundan sonraki mesleki çalışmalarında da bir adım olsun diye onları da istihdam edecek şekilde aslında planlıyoruz çalışmalarımızı ve bizim saha ekibimiz onlar yer aldılar bu çalışmada. Hem onlara eğitim verdik “Bir feminist metodolojiyle nasıl bir araştırma kurgulanır?” “Nitel araştırma nasıl yürütülür?” ve aynı zamanda çalışma alanımız olan “Gebelik ve doğum hizmetlerine ilişkin uluslararası, ulusal standartlar neler?” Bunları kapsayan bir eğitim planladık. Bu eğitimin üzerinden de araştırmamızı, saha çalışmamızı bir sene boyunca gerçekleştirdik.

Bir diğer çalışmamızı yine geçtiğimiz sene yaptık. Kentsel hareketlilik ve kentsel hizmetlere erişim üzerine çalışıyoruz. Kent atölyesi oluşturduk, yine bu yeni mezun gençlerimizle birlikte bir kent atölyesi planladık. Buradaki amacımız da özellikle kentteki hakları izleyelim, “Kentteki bu hizmetlere erişim noktasında ne gibi sıkıntılar var?” “Sosyal politikaların belki eksik bıraktığı noktalar neler?” Bunlar üzerine bir çalışma yürüttük. Bununla raporumuzu aynı şekilde tamamladık.

Sonrasında da biz farkındalık artırma çalışmaları yürütüyoruz. Bunlar da şöyle oluyor: Yine kendi çalışma alanlarımız da, işte, özellikle kadın hakları alanında, kadına yönelik şiddet üzerine bu konularda farkındalık artıralım diye gönülllerimizden oluşturduğumuz bir “Terra Incognita Aktivizm Eğitimi” planladık. Yine, eğitimcilerimiz gençlerle bir araya gelerek eğitimler verdiler ve sonrasında bu gençlerimizi, bizim de yürüttüğümüz çalışmalara dâhil ediyoruz.

Güçlendirme çalışmaları yürütüyoruz. Bu sığınmaevinden yaşama, kadınlar ve çocuklar için güçlendirme temelli bir uygulama projemizi gerçekleştirdik. Özellikle, çocuklarıyla sığınmaevinde kalan kadınların, sığınmaevi sonrasındaki bağımsız yaşama hazırlanmasıyla ilgili olarak bir eğitim seti, onlara nasıl daha iyi hizmet verebiliriz diye bunun üzerine bir çalışma yürüttük. Pilot çalışmamızı yaptık ve sonrasında da Türkiye’deki tüm ŞÖNİM’lere ve sığınmaevlerine bu çalışmamızı gönderdik.

Yayın çalışmalarımızdan bahsetmiştim. Araştırmalarımız sonrasında biz, aynı zamanda eğitim kiti hazırlıyoruz ve bu eğitim kitlerini de yine tüm paydaşlara, tüm Türkiye’deki paydaşlarımıza iletiyoruz.

Hocam siz devam edin isterseniz.

YERYÜZÜ KALKINMA KOOPERATİFİ ÜYESİ ÖZLEM ERSAVAŞ ATAÇAY – Bunlara herhâlde, şeye gerek var mı? Bunlar konuşulmuştur, biraz da geç geldik, kusura bakmayın.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Hayır, rica ederiz.

YERYÜZÜ KALKINMA KOOPERATİFİ ÜYESİ ÖZLEM ERSAVAŞ ATAÇAY – Çünkü giriş konuları da es geçip biraz geç çıkmışız yola.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu hükümlerine göre kurulduk. Kâr amacı gütmeyen bir kooperatifiz biz de. Bizim de tüzüğümüzde yine “Kâr paylaşımı yapılmaz.” ilkelerimiz yer alıyor. Bu anlamda zaten böyle olmakla birlikte biz de tabii, vergiye tabi bir kooperatifiz çünkü biz projelerle çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Projeleri kendimiz hazırlıyoruz ve fonlarla -yine Çağıl’ın anlattığı gibi- daha genç meslektaşlarımızı, en azından çalışma hayatına başlarken onları desteklemek, deneyim sahibi olarak en azından ilerlemelerini sağlayacak çalışmalara dâhil ederek projelerimizi kurguluyoruz.

Bu anlamda kooperatifler kurumu vergi mükellefi olarak devam ediyoruz. Bu, evet, biz kâr amacı gütmeyen bir kooperatif olarak aynı zamanda gelir vergisi de ödeyen bir pozisyondayız ama biz, tabii ki kendi ortaklarımızın hiçbir şekilde kâr paylaşımı, gelir paylaşımı gibi bir şeyimiz de yok. Yani gelir paylaşmıyoruz çünkü tüzüğümüzde de böyle bir maddemiz var.

Sosyal kooperatif olmanın avantajlarını az önce zaten konuşmuştuk. Biz de benzer bir çabayla, benzer bir amaçla sosyal kooperatifçiliğe dâhil olduk. Öncelikle bizim açımızdan biz 7 ortak olarak kurulduk ve eş hiyerarşide olmayı da seçtik. Yani kooperatiflerin bu ortaklık temeline dayalı yapısı, aslında bizim yapmak istediklerimize uygun bir yapıdaydı. Hiyerarşik olarak birbirimizin altında, üstünde olmak yerine beraber, aynı eş hiyerarşik yapıda bulunabileceğimiz bir örgütsel yapı olduğu için kooperatifleri tercih ettik, kooperatif olmayı seçtik. Fakat dediğiniz gibi sosyal kooperatife özgü... Biz 2017 yılında kurulduğumuzda da “sosyal kooperatif” kavramı daha tam oturmamıştı. Sonradan pek çok sosyal kooperatif toplantılarına katıldık. O sıralar tam sosyal kooperatif denmiyordu bize de hani “Üretim kooperatifi misiniz, nasıl tanımlayalım?” süreçlerini daha yaşıyorduk o süreçte. Fakat hızlı gelişti sosyal kooperatifçilik kavramı çünkü gerçek hem sosyal girişimciliğin Türkiye’de hızlı gelişmesi hem fatura kesmek hem de aynı zamanda kâr amacı gütmeyen bu çabaları bir araya getirebilecek bir taban olduğu için sosyal kooperatifçilik, sosyal girişimciliğe ve bizim gibi daha toplumsal veya sosyal araştırmalar yapan “Birlikte yapalım bunu.” diyen kesimlere de güzel bir zemin kurmuş oldu.

Biz, sizin sorularınız üzerinden giderek biraz da aslında sunumda bazı düzenlemeler yaptık. Sunuma da bakmıyorum, hangi sayfada olduğumuzu... Kusura bakmayın alakasız konuşuyorsam. Biz daha çok, şimdi, mali açıdan, dediğimiz gibi, bir gelir vergisine tabiiyiz. Tabii ki gelir vergisi... Yani sonuçta bu her kurum için uygulanan standart bir şey olduğu için... Biz kendi aramızda şöyle konuşmuştuk, diğer üyelerimizle de: “Yani bu sorular üzerinden nasıl bir somut öneri getirebiliriz?” derken örneğin yüzde 25 gelir vergisine tabiysek bunun doğrudan ödenmesi yerine gelirimizin yüzde 25’ini genç istihdamına ayırmak, kadın istihdamına ayırmak gibi belki bir sorumluluk veya yükümlülük getirilebilir diye düşünüyorum. Çünkü biz gerçekten bu şeyi önemsiyoruz. Biz de hep öyle yola çıktık. Özellikle sosyal bilimler alanında çalışan pek çok genç arkadaşımız, biz de yolun başına böyle çıktık. Deneyimsiz olarak sürece başladıkları için kendi potansiyellerini ortaya çıkarabilecek istihdam olanaklarına çok geç ulaşıyorlar. Çünkü belli bir deneyimden sonra ancak sektörler sosyal bilimcileri kabul ediyor, sosyal bilimcileri olması gereken yerde çalıştırmaya başlıyor. Onun öncesinde zorlanan bir nüfus hâline geliyoruz ve genç işsizliği, bizim sosyal bilimler alanında oldukça yüksek. Nitelikli insanların da böylece işlerle buluşması da zor oluyor. Bu anlamda biz Çağıl’ın da bahsettiği gibi, birçok projemizde kendimizin hazırladığı projelerin büyük çoğunluğunu gönüllülerimizle yani genç arkadaşlarımızla yürütmeye çalıştık. Onları bu süreçteki metodolojik eğitimlerle destekledik. Biraz daha sahada olduklarında, herhangi bir işe girmek istediklerinde yeterliliklerini gösterecek, güçlendirecek eğitimler veya deneyimler kazanmaları için yer almalarına destek olmaya çalıştık. Bu anlamda belki böyle bir şey olabilir diye düşündüm ben yani naçizane bir öneri. Bilmiyorum, tabii, mevzuat bu konuda -Ticaret Bakanlığımız da burada- ne önerir, bilmiyorum ama hani kâr amacı gütmeyen sosyal

Fayda yaratmaya çalışan bir taban olduğumuz için, grup ya da buradaki topluluk olduğumuz için belki bizden... Hani doğrudan kârın, kazanılanın kâr olarak değil de yine sosyal anlamda bir katkı olarak geri gönderilmesi, geri dönüşümünün sağlanması yönünde bir sorumluluk veya yükümlülük tanımlanabilir. Bunun dışında şu anda söyleyeceğim bir şey yok.

Teşekkür ederim toplantıya davet ettiğiniz için.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Biz teşekkür ederiz. Sağ olun hem sunum için hem geldiğiniz için.

Şöyle soralım: Bu projelerinizin hibeyle desteklenmesinde kooperatif olmanın bir faydasını görüyor musunuz?

YERYÜZÜ KALKINMA KOOPERATİFİ BAŞKANI ÇAĞIL ÖNGEN KÖSE – Tabii, şöyle söyleyebiliriz: Bir sivil toplum örgütü aslında sosyal kooperatif ancak sosyal kooperatif çok bilinmediği için bazı hibelere başvuramıyoruz tabii ki. Yani dernek ve vakıf değilsiniz diye çok geri çevrildiğiniz de oluyor. Fakat uluslararası konularda sosyal kooperatif daha çok bilindiği için hani onlardan hibe almamız biraz daha kolay oluyor. Ama Türkiye için de biraz yeni yeni tanınıyor sosyal kooperatifler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Peki, bu, yeni mezunlardan bahsettiniz. Onların ücreti, sigortası; bunlar nasıl karşılanıyor?

YERYÜZÜ KALKINMA KOOPERATİFİ BAŞKANI ÇAĞIL ÖNGEN KÖSE – Tamamen o hibeler kapsamında karşılıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Bir de tabii, bizim dikkatimizi çeken, sığınma evlerindeki kadınlardan bahsettiniz. Onların hayata katılmasında ne gibi bir destek sağlıyorsunuz?

YERYÜZÜ KALKINMA KOOPERATİFİ BAŞKANI ÇAĞIL ÖNGEN KÖSE – Şöyle aslında: Bizim birlikte çalıştığımız bir danışman grubumuz var aynı zamanda; sığınma evinde çalışanlardan ya da bu alanda akademik çalışmalar yapanlardan oluşan bir grup. Onların çalışmalarından, deneyimlerinden aslında biraz faydalanarak yürüttük biz bu projeyi. Şöyle: Özellikle kadınların sığınma evinde kaldıkları süre boyunca, sonrasındaki bağımsız yaşama hazırlanmaları konusunda çok eksiklikler olduğunu söylediler özellikle sahada çalışanlar. Biz hem bunun üzerine eğilelim hem de bir noktada çocuklarla da çalışmalar yaparak... Çocukların da bu süreci daha kolay geçirmesi için neler yapabiliriz; aslında bu sorular bizde uyanmıştı. O nedenle hem kadınları hem çocukları kapsayan ve sığınma evi sonrasındaki yaşama hazırlık nasıl olacak, bunun üzerine bir çalışmaydı ve yaptığımız bu çalışmayı da sonrasında bütün Türkiye'deki sığınma evi, ŞÖNİM'lere de ulaştırmış olduk.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Evet, teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Toplantıya on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.21

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 16.35
BAŞKAN: Arzu AYDIN (Bolu)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Oylamanın ikinci tura kalma ihtimaline binaen sizi bir daha ara vererek bekletmemek için oyumu hemen kullandım geldim, o yüzden hemen sunumlara devam edelim.

Engelliler ile Engelli Çocuk Annelerine Destek Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi adına sunum yapmak üzere Gülsüm Soyak, Remziye Günener ve Dilan Soyak; hoş geldiniz.

Buyurun.

KAGÜK ENGELLİLER İLE ENGELLİ ÇOCUK ANNELERİNE DESTEK KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GÜLSÜM SOYAK – Çok teşekkür ederiz, sağ olarsınız.

Engelliler ile Engelli Çocuk Annelerine Destek Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifinin adını duyanın ilk sorduğu şey şu oluyor: “Neden? Niçin?” Bu sorular hep karşılaştığım ilk sorular. “Engelliler ile engelli çocuk anneleri” derken, ben köyde doğmuş, büyümüş bir vatandaşım; çok küçük yaşta, kız kardeşim benim cahilliğim yüzünden engelli oldu. Onun için engelli bir kardeşim var artı engelli çocuğu olan bir annem var ve bunun yanında psikolojik olarak bugüne kadar yıkılmış, kardeşinin engelli olmasına sebep olmuş bir abla olarak bugün buradayım. Adını verirken de hiç düşünmeden Engelliler ile -evet- Engelli Çocuk Annelerine Destek -evet- Kadın Girişimi -girişimciyim, kadınım, anneyim- Üretim ve İşletme Kooperatifinin başlangıcında ilk bunlar yattıyor.

“Neden kooperatif?” sorusuna gelince; ben ilkokul -biraz önce beyefendinin de söylediği gibi- 4’üncü sınıfta -ilk defa duyduğum- kooperatif kolu başkanı olacak kimsenin olmaması nedeniyle kooperatif kolu başkanı oldum ve annem buna çok karşı çıktı “Neden böyle hiç bilinmeyen bir şey oluyorsun?” diye; annem de hiç okuma yazma bilmeyen bir anne olduğu için. Bunu anlatmak için, annem öğretmene gelip öğretmenimden kooperatifçiliğin ne demek olduğunu “Benim kızım iyi bir şeye mi girdi?” diye merakından öğrendi, çok mutlu oldu “Tamam, olsun.” dedi. Çünkü kooperatifçilik koluna girdiğimde 4’üncü sınıftayım, her hafta perşembe günü bize resmî bir araba geliyordu o zaman, tarım ilçeden geliyormuş meğerse. O arabayla gelen arkadaşlar ziraatçı arkadaşlarım; onlar bizi eğitiyorlardı, ben başkan olduğum için önce beni ve sınıfımızdakileri eğitiyorlardı. Tabii, öbür arkadaşlar gönüllü olmadığı için çok ilgilenmediler ama ben çok ilgilendim -ziraatçı arkadaşların bize kooperatif olarak anlatmalarından- ve ben köy kahvesinde, ilkokul 4’üncü sınıftayken köylü dedelerimizi, amcalarımızı toparlayıp o insanların eğitilirken anlattıklarını bana anlattığım için hiç “Gülsüm Hanım” olmadım, hep “Gülsüm abla” oldum, ilkokuldayken de “abla” dediler, bugün 64 yaşındayım, yine ablayım, hiçbir zaman “hanımefendi” olamadım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Maşallah, ne güzel abla olmak, çok güzel.

KAGÜK ENGELLİLER İLE ENGELLİ ÇOCUK ANNELERİNE DESTEK KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GÜLSÜM SOYAK – Çok teşekkür ederim.

Bu girişimimizden kaynaklanarak kadın kooperatifini, KAGÜK’Ü biz 2015 yılında 7 tane kadın bir araya gelerek kurduk ama kurduğumuz arkadaşların 7’sinden 4’ünün engelli çocuğu vardı, özel olarak seçmedik ama böyle tesadüf bir araya geldik çünkü ben engelli kardeşi olan bir ablayım, engelli çocuğu olan bir annenin evladıyım. Bunlardan kaynaklanarak kooperatifimizi kurduk ama çok zorlandık, o kadar çok zorlandık ki fakat bu zorluklar hiçbir zaman bizi yıldırmadı. Neden yıldırmadı?

Çünkü ben ilkokul 4'te bu kooperatifçiliği öğrenmiştim ve tekrar söylüyorum: Bana hayatımda ilk defa dört yapraklı yonca rozetini ben ilkokul 4'üncü sınıftayken kooperatif kolu olarak o ziraatçiler taktı ve ben o rozeti bütün köye tanıttım. Hayatımda ilk defa orada gördüm, dört yapraklı. Neden dört yapraklı diye sorduğumuz zaman “kırsal kalkınma köy kooperatifi” diye, ilkokul 4. Onun için zorlandım, hayatta zorlandım ama işlerini işletirken zorluklar var mı? Var. Bunların da hepsinin üstesinden gelmeye çalıştık. Bugün buraya gelirken... Sağ olsun, Ticaret Bakanlığına çok teşekkür ediyorum. “KOOP-DES” diye bir projeye istinaden proje yazdık, destek aldık. Aldığımız desteklerle seramik atölyesi için ekipmanlar aldık, fırın için ekipmanlar aldık. Bu ekipmanlarla şu anda seramik atölyemizde özel çocuklarımızın -artık biz onlara engelli demiyoruz, özel çocuklarımız diyoruz- motor gelişimi için o seramik atölyesinde, özel öğretmenlerimiz eşliğinde onlar çamıra değsin, topraktan geldik, toprağa gideceğiz diye ücretsiz eğitim veriyoruz. Arkasından annelerin ilgisini çekiyor çünkü çocuğumuz giderken -fırınımızda var, çok sağ olsun, Bakanlığa tekrar tekrar teşekkür ediyoruz- onu kurutup eline verdiğimiz zaman çocuğunun yaptığını görünce anne de meraklanıyor, anne de kendine göre bir şeyler yapmaya çalışıyor. Bunu yapmaya çalışırken gelmesindeki tek isteğimiz de sosyalleşmesi çünkü toplumdan gerçekten çok uzaklaşmışlar, toplumun içinde olurken kendilerini saklamak istiyorlar, bilhassa dezavantajlı kadınlarımız saklıyor kendisini çünkü bunlar arasında, biraz önce arkadaşımızın da anlattığı gibi, sığınmaevlerine gitmek istemeyenler de var. Biz coronadan önce, hapishaneye gidip orada çalışmalar yapabiliyorduk. Orada bir bayan beni uyardı, dedi ki: “Ablacığım, buraya geliyorsunuz, burada uğraşıyorsunuz, çok sağ olun, biz devlete teşekkür ediyoruz çünkü bizim çatımız var.” Ben orada çatının onların ağzından... “Ama denetimli serbestliğe çıkan kadınlarımızın çatısı yok, onlar sokaktalar, ne olur bir tanesine sahip çık ki buraya tekrar geri gelmesin.” Nedeni, çünkü çatısı olmadığı için, kalacak yerleri olmadığı için tekrar aynı suçu işleyip geri geliyorlar. Bunları, ben bunu görünce, bu kadınlar sığınmaevlerine de gitmiyorlar, gidemiyorlar, korkuları var, zaten psikolojik olarak da... Orası da bir düzen içinde, işte, sabah çıksa bile beşte geleceksin. Örneğin bir kadına etkinlik yaptık -hem engelli hem denetimli serbestlikte- o arkadaşımıza stantta yer verdik, tam beşten sonra -müşteri, yaz günü, saat on ikilere kadar açık olması gerekirken- beşte gitmek zorunda kaldı. Gittim dedim ki: “Ben sorumluluğu alıyorum, on ikiye kadar müsaade edin, ben getirip teslim edeyim.” “Hayır, olmaz.” dedi. Ne oldu? Bunlar sığınmaevlerine gitmekten çekinir oldular. Arkadaşlarımız çok güzel şeyler yaparken gerçekten tabanda en altta kalanlarla da bizler uğraşmaya çalışıyoruz, ulaşmaya çalışıyoruz. Tabii ki hepsine mi ulaşıyoruz? Ama olsun, bir, iki, beş derken sayısını bilemediğim kadar sayısını arttırdığımız kadınlarımız, gerçekten çok güzel, toplum içine çıktılar, utanmaz oldular; ellerindeki becerilerini arttırıp şu anda cırağı usta, ustayı da profesyonel yapıp ekonomiye katkı sağlayacak kadar kadınlarımız yetişti. Bunlardan dolayı da çok mutluyum.

Arkasından 2019 yılında fuara katıldık. Fuarda da -sağ olsunlar- “En Başarılı Kadın Kooperatifi Ödülü’nü” aldık. O ödül, biz 7/24 çalışırken “Size bu yetmiyor, alın, 7/24 değil 7/48 çalışın.” dedi. Biz o çalışmayı daha da hızlandırdık, daha da motive etti çünkü bizim arkadaşlarımız, hepimiz, biz cahiliz, ben yüksek ilkokul mezunuyum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Maşallah.

KAGÜK ENGELLİLER İLE ENGELLİ ÇOCUK ANNELERİNE DESTEK KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GÜLSÜM SOYAK – O arkadaşlarımıza dokunulduğu zaman o ödülü onlarla aldığım, paylaştığım zaman, onlardan şöyle bir istek geldi. İşte, biz şunu da yapalım, haydi bunu da yapalım derken -bu engelli kadın girişimi kooperatifimizin markası KAGÜK- KAGÜK 5 tane daha çocuk doğurdu. Bu 5 tane çocuğum dediğim, 5 tane daha kooperatif elden çıkardık biz. Bu kooperatiflerden 1 tanesi yine Çille Dezavantajlı Kadın Kooperatifi. Şu anda, yine Bakanlığımızın verdiği ekipmanlarla dikiş atölyesi açtık. Bu dikiş atölyesini Aile ve Sosyal Hizmetlerin yanında, çok yakınında bir yerde açtık çünkü otizmli çocukların anneleri

akşama kadar boş oturuyorlar, çocuğu burada rehabilite olmak için duruyor ama anneyi görmek zorunda, bir odada bekliyor. Dedim ki: “Müdürüm bunlar boş boş bekliyor, bu kadınları ne yapabiliriz?” Dedi ki: “İşte o çocuklar onu görmese çocuk orada durmuyor.” Biz, dikiş atölyesinde şu anda orada bekleyen, o diğer odada bekleyen anneyi bizden tarafa alıp, gelip burada sohbet edelim. Burada sohbet odası, burada dikiş atölyesi, burada ütü odası derken kendisine bir anda baktı ki “Aa, ben bayağı işe yarayan bir kadın oldum.” Bunlar da bizi çok mutlu eden şeyler oldu, inanılmaz şeyi başardık diye. Gelmek istemeyen çocuk... Otizmlı çocuk hem o rehabilitasyona gelmek istiyor, arada gidiyor, anneyi de görüyor, anneye de yardımcı oluyor yaptığı neyse yapabildiği kadar. Anne de orada bir iş yapınca mutluluklarının üstüne ikinci bir mutluluk daha katıyorlar. Böyle bir çalışmamız daha var.

Öbür taraftan, diğer kooperatiflerimiz de şu anda ahşap üzerine 2 kooperatifimiz var. Onlar da atıklardan, bildiğimiz ahşaptan, atıklardan kendilerine göre küçük küçük parçalar yapıp bunların bazısını belediyeler imkân sağlarsa bize yer veriyorlar izinle, lütufta bulunuyorlar -yağmurda, yağışta, güneşte, çamurda etkinlik yapıyoruz diye- onların stant açmalarına yardımcı oluyoruz, izinlerini alıyoruz, onlar kendileri adına kendi yaptığı ürünleri açıyorlar, orada satıyorlar. Biz onlara sadece izin almalarında yardımcı oluyoruz, stant açmalarında yardımcı oluyoruz. Şimdi de 4’üncü bir kooperatifimiz de 2’si birleştirilerek Finike’de kurutma üzerine atölye açmaya, fırın açmaya çalışıyoruz; henüz daha onu başarmadık, ekipmanlarımız eksik. Bir de yerimizin tadilatı çok fazla tuttu, 500-600 bin lira tutuyor. Gelirimiz olmadığı için, gelir elde eden bir kooperatif olmadığımız için, kâr amacı gütmadığımız için bunları mümkün olduğu kadar kendi şahsi cebimizden karşılıyoruz; o da tabii ağır geldi, bir noktada durakladık, biraz da coronadan dolayı durakladık gibi geldi. Orada da bugün ihracata giden -Finike gümrüklemede bir numara, 1’inci sırada- malın dışındaki mallar, at bunu, götür. İnanın, halleri bir görseniz, canlar acısı çünkü bütün ürünler seçildi, geri kalanı çöp. Biz istiyoruz ki dışarıdan, yurt dışından ithalat yapmadan, dolar ödemedi kendi ürettiğimiz ürünlerimizi ücretsiz... Sadece toplayarak, gönüllü kadınlarımızla toplayarak ürünlerimizi üretilip de ihracata hazır hâle getirdiğimiz zaman pazarımız da var çünkü biz bu ürünleri... Örneğin, ispanağın ununu yaptık, herkes güldü “Ne yapıyorsunuz?” Pancarın ununu yaptık “Böyle bir şey olur mu?” Doğada ne varsa hepsini toplayıp, kurutup ununu yaptığımız zaman bu çalışmalarımızda çok güzel dönüşümler oldu ama gücümüz yetiyor mu? Ekonomik olarak yetmiyor. Ha, biz birilerine ağılıyor muyuz? Hayır, asla. Ne bir yerden bağış aldım ne bir iş adamından destek aldım. Sağ olsun, Ticaret Bakanlığının dışında hiçbir yerden, hiçbir şekilde, hiçbir destek almadım.

İşte, şimdi de Aile ve Sosyal Hizmetler orada yer verdi, dikiş atölyelerimiz orada faaliyet içerisinde. Gerçekten inanılmaz güzel dönüşümlerimiz var ama burada keşke isterdim ki... Hep Ticaret Bakanlığı, hep Ticaret Bakanlığı, sağ olsunlar, Allah razı olsun; 7/24 onlar da çalışıyor, o telefonları hiç kapalı değil, aradığımız dakika eğer müsait değilse gece on iki de olsa dönüyorlar. Keşke bugün burada Maliye Bakanlığından da yetkililer olsaydı. Burada bizim de arkadaşlarımızın da vergiler alınmasını diye anlattığımızın bir yere bir faydası olacağına inanmıyorum çünkü onlar bizi şu an anlamıyorlar. Biz yeni doğmuş bir bebeğiz, siz bundan nasıl vergi alırsınız? Yürümedik ki daha doğduk, koşmadık ki. Ya, bir imkân sağlayın koşana kadar; bize bir süre verin, biz o sürede -ben asla vergi vermeyelim demiyorum ama- koşalım, 18 yaşına gelelim de ondan sonra vergi verelim.

Devletimiz, Ticaret Bakanlığı bize hibe verdi, kalktılar şeyden KDV alıyorlar. Hibeden KDV mi alınır arkadaşlar? Kurumlarda farklılık var efendim, bunları da duyurmayı çok istiyorum. Bazı vergi daireleri KDV’den muaf belgesini veriyor, bazı vergi daireleri de -sanki başka ülkede yaşıyoruz- vergiden muafı vermiyor. Arkadaş, hibe vermiş kooperatife Bakanlık, sen Bakanlığın verdiği hibeden KDV alamazsın diyoruz. Aynı 6 kooperatifin 3’üne aldım KDV’den muafı, 3’üne alamadım. Böyle bir ülkede, bu yanlış vergi dairesinin duymasını isterdim. Hep dönüyoruz Ticaret Bakanlığı, Ticaret

Bakanlığı; onlar da bütün bunların hepsini biliyor. Bunu bir not olarak geçmenizi isterim. Biz vergi verelim ama erken olmasın, ne olur koşacak bir hâle gelemim, vergimizi verelim. Vergi verince de nereye giderse helali hoş olsun ama bize koşacak, yürüyecek zaman tanınsın.

Bunun da ötesinde, biz çocukları, özel çocuklarımızı atölyemize getirip seramik çalışması yaptırmamızın ötesinde, müzikle ilgilenmelerini de sağladık. Onlarla çok güzel -coronadan sonra- bir Cumhuriyet Bayramı kutladık. İlk defa toplum içinde konserlerini verdiler, dönüşümleri çok güzel oldu bu Cumhuriyet Bayramı'nı onlarla birlikte kutlamamızın, o çocuklarla buluşmalarımızın.

Bir de o çocuklarımızı lisedeki okullara götürüyoruz. Bir özel çocuğumuzu, bir ağabey; bir özel çocuğumuzu, bir abla alıyor. Sabahtan akşama kadar onları avuttular, çok güzel bir diyalog kurdular, çocuklar gitmek istemedi. Çocuğunu okula götürmeyen anne, biz dokunduğumuz zaman gerçekten çok gurur duyuyor; mutluluk duyuyorum kendi açımdan, arkadaşlarım ve ekibim adına. Dokunduğum her insanı topluma kazandırabiliyorum ama yetişemiyoruz, olsun, yetiştiğimiz kadar olsun.

Bir de burada en önemli konu, bizler sosyal kooperatifiz, kâr amacı gütmüyoruz. Nasıl ayakta duracağız? Ortaklara kâr payı dağıtmıyoruz, o da güzel. Neyle ayakta duracağız? Hiçbir şey. Ya, ihaleler var kamu kurum ve kuruluşlarında; bari orada bir öncelik tanıyın. “Kadınlara pozitif ayrımcılık veriliyor.” deniliyor ama bir yazıda yok, sözde. Karşıdaki birine anlatamıyorsun ki “Pozitif ayrımcılığım var ya da ben sosyal kooperatifim.” diye. “Hadi canım, sen nereden geldin, o ne demek?” Sanki uzaydan bir şey söylüyormuşuz gibi karşılıyorlar bizi. Yok ama ben istiyorum ki keşke kamu kurum ve kuruluşlarında bize de bir kendimizi ispatlama imkânı versinler. Biz -arkadaşımı anlatacağım şimdi- her ne pahasına olursa olsun, ilk defa duyduğum, İzmir Foça Jandarmada ihaleye girdik. Neye? 700 kadın kooperatifine rol modeli olalım, onların da girebileceğini ispatlayalım, bir girelim, bakalım alabilecek miyiz diye. Bir girdik, aldık ki nasıl aldık; kemiklerimizi kırdılar, omurgamızı kırdılar. Neredeyse bedava her şey, çay bile bedava dedim ben. Ondan sonra ihaleye girdik, aldık efendim. Şimdi, ihalede hak edişimizi öderken “Vergini verdin mi? Kâğıdını getir. Sigortanı ödedin mi? Kâğıdını getir. Personelinin maaşlarını verdin mi? Getir. Kiranı, elektriğini ödedin mi? Getir.” dediler. Ödedikten sonra, zaten benim 30 liraya mal ettiğim baklavayı 18 lirayı alırken bir de bunları benim karşımda “Kesinlikle getireceksiniz.” derler. Biz bunların hepsini... Bugün bu kooperatif zarar etmesine rağmen ne vergi borcu var ne sigorta borcu var. Bu arkadaşımız ve ekibiyle birlikte yeri geliyor, biz orada zarar ediyoruz çünkü gerçekten Türkiye’de ilk defa bir askeriyenin içine bir kadın kooperatifi olarak girip başarmanın, başarabildiğimizi de öbür arkadaşlara anlatabilmenin derdiyle savaştık, resmen savaşıyoruz. Bugün bu arkadaşımızın 3 çocuğu var, 1’i özel çocuğumuz; onun için, 1 Ocakta girdi; sabah sekiz, gece on ikiler, birler, ikiler, hiçbir şey gözetmeksizin daha da yetemedi ve çocuklarını yurda vererek... Bugün orada bu kooperatifi, kadın kooperatifini sonuna kadar götüreceğiz. Bu ihaleyi başardık ve biz bunun iş bitimini alabileceğiz diye bu saat oldu, daha da çalışacağız, çalışmaya da devam ediyoruz. Neden? Bir iş bitimini alabilmek için mutlaka çalışmış olman gerekiyor, bir ihaleye girmiş olman gerekiyor. Kalktılar, bize dediler ki: “Arkadaş, sen bilmiyordun, buraya ihaleye niye girdin? Zarar ediyorsun.” Zam vermediler, artış vermediler ama biz yine de devam ediyoruz. Biz ihaleye girmesek nereden öğrenecektik? İş bitimini nereden alacağız? Bizi niçin küçümsüyorsunuz ya? Niye geldin buraya? Burası asker ocağı, öğrenmeye geldim efendim ve öğrendim. İnanın, rakam önemli değil, çok zarar ettim ama o kadar çok şey öğrendim, o kadar çok şey öğrendim ki. Yeter yani gerçekten yeter, isyan etmiyorum ama lütfen bize ihalelere girme imkânı verilsin, kadın kooperatiflerinden ürün alma imkânı verilsin. “Kurumlara alınsın.” deniliyor; kuruma gidiyorsun, bir bakıyorsun -özel- Nur Pastanesi’nden bizim önümüze kuru pastalar konulmuş böyle. Ya, biz bunu üretiyoruz, iznimiz var. Bir telefon açıp neden bizden almıyorsunuz? Her gün hediyeler veriliyor, boy boy resimler çekiliyor.

Efendim, bunu neden bizden almıyorsunuz? Doğumdan ölüme biz her şeyi üretiyoruz. Ha, bizim gibi... Bizim Antalya’da 33 tane kadın kooperatifimiz var. Bunlar, kurumlar hediyelerini kooperatiflerden alsınlar, bunları bir duyurmak lazım. Kâr etmiyorum, hiçbir şey yapmıyorum.

İnanın, sizin çöpünüz, bunun en lüksü oluyor. Neden? Biz onu alıp, getirip atölyede boyuyoruz, tadilat için değiştiriyoruz, ediyoruz, kırıyoruz. Bir mutfak dolabını, çöpteki mutfak dolabını götürüp evine taktığımız zaman sıfır almış gibi oluyor ve bunun maliyeti bize 300 lira, 500 lira. Her gün 300 lira, 500 lira, her gün 300 lira, 500 lira maliyetle çöpten aldıklarımızı nakliyeyle götürüyorum. Önce tamire, yenileştirmeye, geri dönüşüm yapmaya, sonra da evine. Hiçbir kadınıma ön plana çıkarıp biz onu şey yapmıyoruz, onu onore ediyoruz ama kendisinin nereden geldiğini, ne olduğunu toplumun içinde göstermiyoruz, başımızın tacı yapıyoruz.

Çok mu konuştum?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Hayır, çok teşekkür ederim.

KAGÜK ENGELLİLER İLE ENGELLİ ÇOCUK AİLELERİNE DESTEK KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GÜLSÜM SOYAK – Orayı hiç takip etmedim ama.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Hiç sıkıntı değil.

KAGÜK ENGELLİLER İLE ENGELLİ ÇOCUK AİLELERİNE DESTEK KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GÜLSÜM SOYAK – Şimdi, bu kooperatiflerimizle inşallah buradan dönüşte de bir kadın kooperatifleri üst birliği kurmayı hedefledik. İnşallah, aralık ayı sonuna kadar da onu da başaracağız. Bu sosyal kooperatifin içerisinde sosyal kooperatifler üst birliği mi olur yoksa kadın kooperatifleri üst birliği mi olur; ona artık Bakanlığımız destek olur, onu öğretirler. Bir de hedefimiz bu üst birliği kurabilmek.

Çok teşekkür ederiz, çok sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Biz çok teşekkür ediyoruz.

Tabii ben de “Gülsüm abla” demek isterdim ama “ ‘hanımefendi’ hiç demediler.” dediği için “Gülsüm Hanımefendi” diye başlayayım.

KAGÜK ENGELLİLER İLE ENGELLİ ÇOCUK AİLELERİNE DESTEK KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GÜLSÜM SOYAK – Çok teşekkür ederim, çok sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Zaten hanımefendilik yalnızca duruşla falan olmuyor, aynı zamanda icraatla oluyor. Sizin anlattıklarınızdan ben şahsen çok etkilendim, komisyonun da çok etkilendiğini düşünüyorum.

Şöyle: Ticaret Bakanlığımıza siz çok teşekkür ettiniz, bizler de tabii, çok teşekkür ediyoruz. Özellikle kadın kooperatifleri noktasında ciddi çalışmaları var. Lakin söylediğiniz ve bizim de Meclis olarak ve Dilekçe Komisyonu olarak bir alt komisyon kurmamıza sebebiyet veren bu “sosyal kooperatifçilik” kavramının bakir bir alan olduğunu biliyoruz. Sizin konuşmalarınızda mesela 2 kooperatifimiz de kooperatifçilik kolundan bahsetti, not aldık. Biz dedik ki: Şu an hâlâ okullarımızda bir kooperatifçilik kolu var mıdır? Hani eskiden Yerli Malı Haftası gibi kooperatifçilik mesela çocukların esinlendiği ve anlattığı bir şeymiş ki sizi bugünlere kadar getirmiş; Millî Eğitim Bakanlığımıza bunu söylemek isteriz yani ortaklaştırdık. Yine, Maliye Bakanlığımızla alakalı söylemleriniz var, bunların hepsini not aldık. Ticaret Bakanlığımız zaten not alıyor. Neden bakanlıklarımızı evvel buraya çağırmadık? Biz önce kooperatiflerimizi dinleyelim, sıkıntılarını, taleplerini bir not alalım, sonra onlarla istişare edip bir alt zemin hazırlayıp –ben de hukukçuyum, buradakilerin çoğu da, çalışanlar da zaten hukukçu-bakanlıklarımızla... Mesela Adalet Bakanlığıyla alakalı bir şey söylediniz; işte, kadınlarla alakalı

söylemleriniz var, Aile Bakanlığını ilgilendiren söylemleriniz var; denetimli serbestlikle çıkan kadınlarla alakalı bir çatı talebiniz oldu. Bütün bunlar kooperatifçilikle alakalı ama aynı zamanda hayatın kendisiyle alakalı söylemler. Tabii, bunların hepsini biz not alıyoruz şu an. Çalışmalarımızda inşallah bu başlıklar bize de yön verecek. Ben hassaten hem çalışmalarınızdan dolayı hem de sunumunuzdan dolayı size çok teşekkür ediyorum. Tabii, özel çocuklarınız olduğu için o özel çocuklara ne kadar katkı verebilirsek bizim için de bu son derece önemli.

Burada şunu sormak istiyorum: Biraz önce söylediğiniz o kamu kurumlarının da aldığı hediyeler... Bu da mesela beni çok ilgilendiriyor. Acaba doğrudan alımlarda, işte, pastaydı, kurabiyeydi, sunumdu, çikolataydı ya da “Ahşap üretiyoruz.” dediniz, belki çocuklarla alakalı oynuydu, bunlar, İhtiyaç Haritası –bilmiyorum- acaba yerel esnaftan bu alım yaparken bu tür kadın kooperatiflerini destekliyor mu ya da destekler bir yön çizebilir mi kendisine? Bu yönde ortak bir çalışma yapılabilir mi? Zaten sunumun başında da şunu söyledik: Paydaşlarla bir araya gelip bu paydaşların ortakta ne yapabileceklerini görmek istemiştik. İnşallah İhtiyaç Haritası da bu noktada destek verir, bilmiyorum veriyor musunuz ama?

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Tabii ki veriyoruz da sırf bunun için ayrıca bir kooperatif haritası hazırlıyoruz, sadece kooperatiflerden satın alabileceğiniz bir harita.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Pardon, söylemiştiniz.

Sadece kooperatiflerden alabileceğiniz...

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Yine, birlikte gelişmeye açığız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Çok güzel, tamam.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Az önce de konuştuk zaten, ayrıca da iş birliği yapacağız.

Bu vesileyle teşekkür ediyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN- Tamam, biz teşekkür ederiz, sağ olun.

KAGÜK ENGELLİLER İLE ENGELLİ ÇOCUK AİLELERİNE DESTEK KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GÜLSÜM SOYAK – Bu çanta, hiçbir iş yapmamış, sadece çocuğunu bekleyen bir annenin “Ben onu yapamam, ben onu yapamam.” diye diye en sonunda gerçekleştirdiği ilk ürün oldu. Onu beğenmedim, yeniden yap; onu beğenmedim, bunu yap. “Bunu mutlaka götürüp oradaki arkadaşların tamamına selamlarımı, sevgilerimi ilet.” dedi. Özel bir annenin, özel bir hediyesi bizler için.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN- Ve aleykümselem.

KAGÜK ENGELLİLER İLE ENGELLİ ÇOCUK AİLELERİNE DESTEK KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GÜLSÜM SOYAK – Bir şey daha söyleyeceğim bu arada: Şimdi, Şirince Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanı Mehmet Kuzu Bey “Üniversitelere kooperatifçilik bölümü konulsun.” diye imza kampanyası başlattı. O imza kampanyasını biz de destekleyerek sürdürüyoruz yani şimdi iki yıllık üniversiteler var, benim bildiğim 2 tane var Türkiye’de, belki daha fazlası vardır. Bizi ziyaret ettiklerinde dedi ki: “Biz işsizlik için çalışıyoruz yani biz mezun olunca ne olacağız? İki yıllık üniversiteyi bitiren kooperatifçi.” O çocuklara

oturup ders verir gibi hepsini anlatınca inanın “İyi ki de biz bu mesleği seçmişiz.” deyip bir toplantıda İzmir’de geldiler, ziyaret ettiler ve de “Bu mesleği seçtiğimiz için dua ediyoruz. Abla iyi ki seni tanıdık.” dediler. İnşallah bir not alınır. Bu da çok güzel bir şey.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Hepsini alıyoruz.

KAGÜK ENGELLİLER İLE ENGELLİ ÇOCUK AİLELERİNE DESTEK KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GÜLSÜM SOYAK – Üniversitelerde dört yıllık bir kooperatifçilik olursa bu ülkenin değil tüm dünyanın kalkınması için... Gözlemlediğim kadarıyla kooperatifçiliğe; sosyal kooperatif, tarımsal kooperatif, adı, çeşidi ne olursa olsun kooperatifçiliğe çok ihtiyaç var. Bu, inşallah okullarda da okutulur, böyle de bir temennim var.

Çok teşekkür ediyorum. Çok sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Tabii siz gıda bankacılığına da girmişsiniz; ıspanak unu, pancar unu. Bunlar da çok iyi, bunların hepsini de not aldık. YÖK’le de görüştük, onlarla da bir çalışmamız olacak bu konuda. Bu da bir fikir olarak kayıtlara girdi şu an.

KAGÜK ENGELLİLER İLE ENGELLİ ÇOCUK AİLELERİNE DESTEK KADIN GİRİŞİMİ ÜRETİM VE İŞLETME KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GÜLSÜM SOYAK – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi Inogar Sosyal Yardımlaşma İnovasyon ve Proje Danışmanlığı Kooperatifinin sunumu için Mehmet Sarıca.

Buyurun.

SS INOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Sıcacı ısıcağına da bir ekleme de yapayım ben. Bazı belediye meclisi kararları da var; o ildeki, o belediyenin ihtiyaçlarının satın almalarının kadın kooperatiflerinden alınmasıyla alakalı. Belki bu yaygınlaştırılabilir, belki partiler böyle bir karar alır. Partilerin aldığı kararlar da o partilerin belediyeleri oradaki satın almaları kadın kooperatiflerinden yapabilirler diye düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Ben baştan tanıştırmadım: Bolu Milletvekiliyim, Avukat Arzu Aydın.

Çikolatalar tabii ki Gölcük temalı, afiyet olsun.

SS INOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Bolu, evet, gündemden de düşmüyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Evet, çok meşhur, biliyorum.

SS INOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Şimdi bir de bir yandan...

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – O yüzden belediyelerden bahsettin.

SS INOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – O yüzden belediyeden bahsettim. Belediye meclisinde iyi kararlar da alınabiliyor yani onu söylemek için.

Kooperatifçilikle ilgili de bu arada Anadolu Üniversitesinin bir yıllık bir programı var ama o program hep bir Anadolu Üniversitesinin... Televizyondan TRT 2'leri izlerdik ya, çok sıkıcı gelirdi. Biraz daha güncellenebilir. Orada, o bir yıllık programla uzman olabiliyorsunuz ama tabii çağımızın da yenilikleriyle beraber farklı bir kooperatifçilik müfredatı oluşturulabilir diye düşünüyorum.

“Inogar Coop” kurulalı dört yıl oldu. Tabii hepimizin iki senesi pandemiye gitti hâliyle. Bu tabii ki ihtiyaç Haritasıyla beraber altı yıllık bir geçmişimiz var ama ben çok eski sosyal kooperatifçiyim. Yine Ankara’da sağ olsun Ticaret Bakanlığıyla kurabildik çünkü yerelde bir dosya yok yani sosyal... Bu, bizim kooperatif mantığına uyan bir dosya olmadığı için daha çok diğer türler, diğer kooperatif türleri olduğu için Ankara’da hep kurulabildi ama artık var. Yani artık rahat rahat il müdürlüklerinde de kurulabiliyor.

Sene 2005’i ilk kooperatifi kurduğumuzda. “Kalkınma İnisiyatifi Grubu” diye yine kalkınma üzerine çalışan bir kooperatifin o dönem yönetim kurulu başkanlığını yaptım, uzun dönem kurucularından oldum. Bizim de tabii o çalışmalar yine Inogarla aynı bu eksendeydi. Dört senelik bir kooperatif. Tabii şimdi odağına “sosyal” olması hasebiyle insanı ve gezegeni koyuyor, fayda odaklı çalışıyor. Biz “kâr amacı gütmeyen” demiyoruz çünkü kâr amacı gütmeli ama önceliği değil kooperatiflerin. Sosyal kooperatifin de özellikle böyle bir mantığı var. Neden? Çünkü yani kira ya da işte doğal gaz ödemeye geldiğinde iyilikle ödeyemiyorsun ya da faydayla ödeyemiyorsun hâlihazırda. O yüzden kazanç sağlamaya çalışıyor bir yandan da sağlamalı. Çünkü zaten kooperatifin mantığına baktığında ticari yapılar, ticari oluşumlar. Ama ya işte konut satanla ya da minibüs işletenle ya da çok daha büyük ticari faaliyetlerde olanla aynı yasaya tabii -Ticaret Kanunu’nda, Vergi Kanunu’nda- aynı yasaya tabii, aynı vergi diliminden yararlanamıyor değil mi? Yararlanıyor dersek yanlış olur. Bu tabii...

Inogar ne yapar? “Inogar ne yapar?”ı aslında çok hızlı geçeceğim, gündemimizde sosyal kooperatifler olduğu için onun üzerine biraz konuşalım. Bizim şu an İstanbul’da bir merkezimiz var daha çok girişimcilere destek verdiğimiz. Adından da anlaşılacağı aslında “inovasyon garı” dediğimiz kooperatifçilik trenine de buradan selam çakalım. Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünün yürüttüğü kooperatifçilik treninde de Bakanlıkla beraber sosyal kooperatifleri anlatmak için Türkiye’yi dolaşma fırsatımız oldu. Biz bir inovasyon garıyız. İstanbul’da kurduğumuz merkez içerisinde bir ortak çalışma alanı var. Orada daha çok sanat girişimciliğinin, kültür sanat ekosisteminde olan o çevredeki ya da girişimci adaylarının gelip çalışabileceği, birlikte projeler üreteceği bir alan yarattık ve birtakım atölyelerle, birtakım projelerle de bunları destekliyoruz. Burası bahsettiğim yer, işte, tam olarak da burası: Ataşehir’de DasDas’ın içinde hemen, Metropol AVM’nin içinde; bekleriz gelerseniz. Burada birtakım hızlandırma programları yapıyoruz. Bir yandan “adil ticaret” kavramını da -ondan da bahsedeceğim daha detaylı, çok önemli bir kavram aslında- Türkiye’de de yaygınlaştırmaya çalışıyoruz

Bir yandan da yaratıcı mekân tasarımı, içerik yönetimi yapıyoruz ve “network” ağ yönetimini yapıyoruz. Bunu da tabii farklı farklı işte tiyatrocularla... İstanbul’da özel tiyatrolarla bir araya gelip Tiyatro Kooperatifinin kurulmasına vesile olduk. Şimdi film kooperatifi de kuruldu bu arada yapımcıların oluşturduğu. Hatta şöyle: İlk Tiyatro Kooperatifi öyle bir yere gidiyor ki bölgesel tiyatro kooperatiflerinin kurulmasıyla beraber 7 tiyatro kooperatifi birleşip birlik olacaklar.

Bu pandemi döneminde aslında on-line birçok işe de imza attı Inogar. Onun, bu toplulukların, bu “network”ün de oluşmasında çok büyük payı var. Bir yandan işte böyle “network”ler, ağların kurulmasına da faydalı olmaya çalışıyoruz.

Hızlandırma ve kuluçka programları aslında bizim 5 ana eksende yürüyor: Teknoloji, gıda, kalkınma, sanat ve sosyal. Bunları daha somut bir şekilde projelerle değineceğim. “Ne yapıyoruz?” derken hemen burada kurduğumuz bazı yerler var. Bizim şu an Mersin’de bir gıda girişimcilik

merkezimiz var. Inogar Food olarak nitelendirebiliriz. Orada kurulan bir kadın kooperatifi var “Ahenk” diye. Belki de şu an “Ben duymadım.” diyebilirsiniz, Türkiye’nin ilk sığınmacı, göçmen ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları kadınlarının beraber kurduğu bir kooperatif. Ortaklarında hem sığınmacı, göçmenler hem de T.C. vatandaşı kadınlarımız var, onlara destek veriyoruz. Orada yürüttüğümüz bir proje var aynı zamanda Dünya Bankasından aldığımız bir destekle. Kadınların orada üretimlerini, aynı sizin yaptığımız gibi, un örneğinde olduğu gibi... Biz de muzdan katma değer ürünler üreterek onun paketlenmesinden satışına protein içeceklerinden tutun da sağlıklı gıdalara kadar, diyet ürünlerine kadar böyle farklı tarifler geliştiriyoruz orada.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – O kooperatifin adını bir daha...

SS INOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Ahenk, Ahenk Kooperatifi. İletişime geçirebilirim, bilgileri de verebilirim, Mersin’de, orada kurduğumuz merkezi kullanıyor, Inogar Food dediğimiz yapımız.

Şu an işte İstanbul’daki yeri Inogar Art olarak nitelendiriyoruz. Bir yandan da işte adil ticaretle beraber de Inogar Fair merkezleri de kurulmaya başlandı. Şimdi İzmir Büyükşehirle yürüttüğümüz bir proje vardı. Bir yandan bir merkezimiz daha ekleniyor; Pamukkale Belediyesiyle Denizli’de ortaklaşa kurulan bir yer. Orada da yine böyle bir adil ticaret ürünleri... Çünkü bildiğiniz üzere Denizli büyük bir ova, tarım alanları çok büyük, turizm de var ama özellikle tarım yönüyle ve tekstil, endüstriyel ürünleriyle de çok önde. Tabii bu “adil ticaret” dediğimiz kavram da bu ürünlerin üretim aşamasından satışına kadar her aşamasında adaleti savunan bir yapı. Orada çalıştırdığın işçinin hakkının ödenmesinden çocuk işçi çalıştırmamaya, bir yandan ürünlerin fahiş fiyatla satılmasını engellemeye ve doğru, temiz ürünün tüketiciye ulaşmasına... Hem tüketici tarafından hem de üretici tarafından savunulan bir kavram. Bu arada Dünya Adil Ticaret Örgütü 70 ülkede yaklaşık 2,5 milyon üretici ve işçiye etki eden bir yapı. “Ağ kurma” demiştim ya az önce. Biz bu Adil Ticaret Örgütünün aynı zamanda Türkiye’deki akreditasyonuna başlıyoruz Inogar olarak. Türkiye’deki adil ticaret ağına dâhil olmak isteyen özellikle sosyal kooperatifleri bu “network”e açmış oluyoruz. Yani 3 kıtada 70 ülkedeki “network”e hem ürün tedarikinde yararlanabilecekleri hem de ürettikleri ürünü satış olarak sunabilecekleri böyle bir “network”ü de açmış oluyoruz. Bu aynı zamanda “Adil Ticaret Türkiye” diye bizim Avrupa Birliği Başkanlığında da yürüttüğümüz bir projenin de konusu. Orada da önümüzdeki dönemde “inogar.coop” üzerinden takip edebilirsiniz- bunun eğitimlerine de başlayacağız yani bu ağın yaygınlaşmasıyla alakalı. Adil Ticaret Örgütüne nasıl akredite olunur? Neleri, hangi özellikleri, hangi ilkeleri benimsemeli ya da kriterlere uymalı? Onlarla alakalı da birtakım eğitimler vereceğiz o proje kapsamında.

Yaratıcı mekân tasarımı ve içerik yönetimi... Şimdi, bizim yürüttüğümüz 5 ana çalışmadan bir tanesi teknoloji. Google’la yürüttüğümüz bir çalışma, yine somut gitmek istiyorum. Google’la yürüttüğümüz çalışma “Sahne 2.0” diye -bu arada sitesine de girebilirsiniz- bir projeye başladık. Burada pandemi döneminde biz özellikle sahne emekçilerine çok ciddi destek olmaya çalıştık ama ne kadar yeterli, tabii, tartışılır. Özellikle Tiyatro Kooperatifiyle beraber... “Festtogether”ı duymuşsunuzdur belki, Türkiye’nin ilk dijital müzik festivali oldu o dönem evde yapılan. Çok, işte, 15 milyona yakın takipçiye ulaştı, izleyiciye ulaştı. Bu bir rekor Türkiye’de. Oradan gelen geliri tamamen sahne emekçilerine aktarmıştık.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Belki şunu ekleyebiliriz, bir katkı: İlk sürdürülebilir müzik festivali olarak fiziksel yaptık biz bunu, israfın

önlenmesi tarafıyla da ilintilendirmek açısından. Bir festivalde sadece atıkların toplandığı, gönüllülerin olduğu... 600 kilonun üzerinde atık çıktı, plastik; onları da toplayıp ayrıştırdık, geri dönüşüm hesaplandı. Yani ilk defa bir festivalde tüm atıklar toplandı.

SS INOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Festivalleri hep atık üreten organizasyonlar olarak görüyoruz. Özellikle müzik festivallerinde o kadar çok atık oluyor ki. Biz plastiği kaldırdık tamamen o festivalde. Catering alanındaki satıcılar da plastik kullanamadı. İnsanların içeceklerini kendi şişelerinde, mataralarında getirmesine özen gösterdik. Bir tane bardak verdik, onu kullandı festival boyunca ya da karton bardak. Bu gibi bazı yeniliklerle orada da onu sağladık. Aslında, evet, israfın önlenmesi noktasında İhtiyaç Haritasının -siz benimle ilgili söylediniz ya, ben de şimdi sizinle ilgili söyleyeceğim- tabii, aslında kuruluşu israfı önlemeyle alakalı baktığımızda çünkü bende olan bir şeyi başkasıyla paylaşıyorum ya, yine Türkiye'nin paylaşım noktasıdır zaten İhtiyaç Haritası. Yani yenisini almaktansa bende olanı paylaşıyorum. Dolayısıyla yeni bir şey alıp kaynak israfı da yapmıyorsun fazla çünkü evlerde balkonlar ya da bodrum katları öyle dolu ki eşyalarla, bunlar da paylaşılabilir. Eşya paylaşımı, paylaşım ekonomisi bizim de çok üzerinde çalıştığımız, desteklediğimiz bir şey.

Şimdi bu Sahne 2.0'dan bahsediyordum. Orada 5 tane modülümüz var. Artık bu sahne emekçileri... Yani artık dijitalleşti her şey de. Çok fazla alıştık yani işte, on-line toplantılara, on-line etkinliklere; herkes bir şeyleri artık on-line takip eder oldu. Bir yandan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Çok özür dilerim. Beş dakika daha...

SS INOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Oy mu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Efendim, bir beş dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 17.14

ÜÇÜNCÜ OTURUM
Açılma Saati: 17.27
BAŞKAN: Arzu AYDIN (Bolu)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Evet, üçüncü bir ara vermeden, hızlandırarak hemen sizi dinleyeceğim.

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Tamam.

Google’la yürüttüğümüz projeden bahsetmiştim: Sahne 2.0, siz de inceleyebilirsiniz. Burada sahne emekçilerinin dijitalde de üretimlerini sergileyebilecekleri bir alan açmak istedik. Bunu da daha nitelikli, daha kaliteli bir şekilde, 5 modülden oluşan eğitimi alarak yapmalarını istedik. Aynı zamanda bununla alakalı da bir stüdyo oluşturduk İstanbul’daki İnogarArt merkezimizde. Bu stüdyoda yine dekor olarak ya da çekim için kullanabilecekleri ekip, ekipmanlar mevcut. Onlar bizden bunu kullanmak için talepte bulunuyorlar ve biz de bu imkânları onlara sunuyoruz bu proje kapsamında. Bunu Anadolu’da da yaygınlaştıracamız, diğer illerde de yine sosyal medyaya içerik üretmek isteyen sahne emekçileri bu eğitimlerden ve bu imkânlardan yararlanmış olacak.

Bir yandan teknolojiye, tabii, şimdi, bunu projelerimiz kısmında anlatmıştım. Bu, daha önce yaptığımız bir çalışma. Amerika’dan Heidi Boisvert diye bir misafir sanatçı gelmişti; sanatı ve teknolojiyi birleştirerek böyle bir atölye yaptı. Bu kapsamda da -halka açtı, aynı zamanda bunun bir sunumu da oldu orada- on beş günlük böyle bir atölye yaptı Türkiye’deki gençlerle.

Bundan bahsetmiştim. Yine sosyal girişimcilik... Bizim bir çalışmamız da yine, 5 ana konudan biri, gıda, gıda girişimciliği. İşte, Mersin’de verdiğimiz destek gibi. Yine bir yandan da kadınları bu anlamda da teşvik edecek modeller de geliştiriyoruz İnogar Kooperatifi olarak. İtir Hocam da bizim yönetim kurulu üyemizdi. Aynı zamanda işte diyetisyenler; Türkiye’de önemli, sözleri bir anda manşetlerde olan ya da sosyal medyadan da paylaşımları takip edilen diyetisyenlerimiz de var, başarılı gıda girişimcilerimiz de var. Onlar da mentorlük yapıyorlar bu alanda.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Biz kilo veremeyince diyetisyenler kooperatif kuracak.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İTİR ERHART – Ona bir cümle söyleyeyim. O biraz gördüğünüz projeyi biz İzmir Büyükşehir Belediyesi için kurguladık. Yani sosyal girişimcilik ve gıda girişimciliği programı kürasyonu yaptık. Eğitim içeriğini oluşturduk; bütün, ders verecek, programa dâhil olacak herkesle temasa biz geçtik ve bu programları tamamladık. Tabii, oradan da çok sayıda gıda girişimcisi, sosyal girişimci çıktı programın sonunda. Belediyeye ortak bir çalışmamızdı.

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA, İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – O çalışmaya –belki yine soru-cevap gibi de gidiyor, sizin sorduğunuz sorulara cevap verme adına da söyleyebilirim bunu– 2 kadın girişimcimiz katılmıştı ve orada çok güzel bir dondurma üretiyorlar. Bizim oradaki buluşturduğumuz mentorlerden birinin de böyle çok büyük bir alanı, gıda girişimcilerine yer verdiği büyük bir alanı var. Orada üretim yaptıkları ve sattıkları, online satışa da –paket olarak da– gönderdikleri, orada da

yenilebilen bir yer var. Çok da popüler bir yer. Orada yatırımcı oldu bu arkadaşlara, beraber dondurma üzerine bir iş yeri açtılar. Yani kaynak israfı da yapmak istemiyoruz bir yandan baktığınızda, bu da bir israf çünkü.

Çok fazla eğitim veriliyor Türkiye’de. Özellikle mülteci, sığınmacı ve göçmen alanında çok fazla proje var, hepsi birbirine dokunuyor ama ciddi bir kaynak israfı da var bu anlamda.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Bir ortaklaştırma gerekiyor.

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA, İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Evet, yani israfı önleme derken bunu da bence kayda almakta fayda var. Belki tek bir şeyde... Çünkü bilemiyoruz da. Mesela Kilis Milletvekilimiz gitti ama Kilis’te belki aynı projeyi yapan onlarca kurum vardır, özellikle uluslararası donör kuruluşlar da sahada olduğu için.

Arts Map var. Arts Map, Hollanda Konsolosluluğuyla geliştirdiğimiz bir proje bizim. Bu arada biz ihtiyaç haritasını nasıl yurt dışında ihracat ürünü olarak nasıl sunabiliyoruz, Arts Map’de bizim ihracat ürünü. Şu an, Türkiye’de bir sanat haritası yapma... İşte kimler, ne yapıyor ve nasıl işler yapıyor, buna yönelik bir çalışmamız var ve biz nasıl destek olabiliriz onu yapana? Böyle talepler de geldi. İlk aşamada destekledik, şimdi, bu ay içerisinde, özellikle şubatta çok daha büyük desteklerimiz de olacak. Sanat girişimi alanında bir şey yapmak isteyenlerin önünü açıyoruz, teknik destek verebiliyoruz, makine ekipman desteği ya da maddi destekte verebileceğiz. Bu, bir fon hâline de gelecek bir süre sonra.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Nasıl vereceğiz maddi desteği yani nasıl vereceksiniz?

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA, İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Şöyle: Bu zaten bir başlangıç yani bu, başlayabilme adına çünkü tabii ki bize gelip de “100 milyon dolarlık bir projem var.” derse ona veremeyeceğiz. Bütçemiz dâhilinde öyle bir şey açacağız ama tabii, bazen öyle bir destek veriyoruz ki stüdyoyu kullanma, o ekipmanı kullanma bile baktığımızda yani işte, 100 bin TL’ye denk gelecek bir şey gibi. Montajında ya da oyuncu, belki de oyuncuya ulaşamaz, oynatamaz ya da kaşesi çok yüksektir ama biz o ekosistem içerisinde çok rahat dolaşıp gönüllü... Onun içinde değerlendirebiliyoruz, böyle çalışmalarda.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ İTİR ERHART – Orada şunu da söyleyebiliriz: Mesela, eserlerini dijitale taşıma yani özellikle pandemide çok büyük ihtiyaç oldu. Yani tiyatrolar kapanınca mekân olarak, sizin çok güzel bir oyununuz var, bunu çevrim içi de sahneleyip gelir de elde edebilirsiniz. Mesela o konuda da destek veriyoruz yani hani doğru bir şekilde, çekilerek, kurgulanarak işlerini dijitale taşıma.

SS İHTİYAÇ HARİTASI YARDIMLAŞMA FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ALİ ERCAN ÖZGÜR – Bir de orada şu katkıda... Buradan ilhamla, israfın önlenmesiyla ilgili meselenin... Aslında, kooperatifin kültürü... Hani minibüsçüler kooperatifi nasıl bir araya geliyor? Hani, standart bir kooperatif daha ekonomik güç oluşturuyor; işte, 100 tane otobüsü, minibüsü birlikte alabiliyorlar. Hani ekonomik modelde bir şey yapıyor ama tiyatro kooperatifi gibi yapılarda mesela, örnek olarak, ortak dekor, ortak depo... Şimdi, bu tip, aslında verimsizlik yaratan... İşte, 100 tane kooperatifin 100 tane sahnesi olması yerine tek sahne veya ortak bir araya geldiklerinde örneğin, işte pazarlık yapıldı, elektrik dağıtım şirketleriyle pazarlığa oturup işte, 100 tane tiyatro işletmesi olduğunuzda daha iyi. Biz tabii, bunların hep modellerini yani buradaki verimliliği ortaya koymakla ilgili modelleri anlatıyoruz yani kültür sanat ekosistemi veya kırılgan, dezavantajlı ekosistemler nasıl ayakta kalabilir? Çünkü işte, desteklerin

ve yapıların dışında kalıyor. Örneğin, kayıtlı değil yani sanatçı mı, değil mi? Yani neye göre destek vereceksiniz? Sadece kamu açısından değil, meslek odaları açısından da. İşte, sahne emekçisi, ışıkçı örneğin, hani bir ışıkçılar odası yok ama işte, pandemide işsiz kalmış, ona destek yapmak istiyorsunuz ama gerçekten ışıkçı mı değil mi, nasıl tespit edeceksiniz? İşte, onun özellikle sanat haritası biraz orada, bunu kayıt altına almaya, buradan bir dijital ayak izi ortaya bıraktırmaya çalışıyor.

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA, İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Evet, teşekkür ederim. Benim sunumum bu kadar.

Gelirle alakalı da yani 2018’de kuruldu ama iki yıl hepimiz pandemiye kurban gittik diyebilirim yani üretim anlamında evet, ürettik ama gelir elde etmede şöyle diyebilirim: Bizim ilk dönemki gelirlerimiz 15 bin TL civarındaydı ilk iki yıl falan ama bu sene özellikle bu Avrupa Birliği Projesi ve bir yandan Hollanda Konsolosluğuyla Arts Map, bir yandan farklı farklı şeylerle, destek fonlarıyla da beraber yaklaşık 3 milyon TL’ye çıkan bir fon. 4 bordrolu çalışmamız var. Bu arada çalışanlarımızın hepsi kooperatifimizin ortağı ve gitgide de büyüyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Gider ne durumda? Yani bu, çalışanların herhâlde değil mi?

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA, İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Şöyle ki: Biz sonuçta ortaklarına kâr payı dağıtmayan bir kooperatiftiz. Tamamen geliri, kooperatifin ya da oradaki merkezlerin gelişmesine yönelik harcamak zorunda kalıyoruz. Daha öncekiler tabii, 14 bin, 15 bin olunca bizim 20–30 bin giderimiz vardı yani gelirimizden çok giderimiz vardı. Bu senenin sonunda da bunlar proje bazlı gelirler olduğu için hepsinin harcama kalemleri var. Muhtemelen çıktığımızda belki de hani çok böyle bir kâr odaklı olmadığımız için ortada bir kâr da olmayacaktır diye düşünüyorum ama daha fazla personel çalıştırma ya da daha merkezi güçlendirme noktasında gelecek seneye daha umut veren bir güçlü kooperatif modeli olarak çıkıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA, İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Ben teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Kooperatifin çok değişik bir alanından bahsettiniz; sanat, sanatçı ve nihayetinde insan odaklı bir çalışma sistemi gibi algıladım. Tabii, yani diğer faaliyetlerinizin yanında ya da benim için öne çıkan boyutu özellikle pandemide hani bahsettiğiniz o... Sanatçı ayak izi mi dediniz?

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA, İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Dijital ayak izi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Belki sanatçılara yönelik de böyle bir uygulamaydı.

Ben çok teşekkür ediyorum, emeğinize sağlık.

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA, İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Sağ olun. Yani aslında çok sevdiğimiz bir söz, Anadolu’da –yine sürekli kullanırım ben bunu– “Biz hep bir vesileyiz.” deriz ya, aslında bizim İNOGAR çok uyuyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – İnayet Allah, kul sebep.

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA, İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Biz gerçekten İNOGAR olarak vesileyiz yani bir köprüyüz, bir aracıyız; sonuçta bir şeyler yapmak isteyen ile kaynak noktasında bir aracıyız yani. O anlamda öyle bir vesileyiz diyebiliriz yani bizim İNOGAR’a da özetle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Çok teşekkür ediyorum.

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA, İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Ve son, üçüncü bir ara vermeden –özür diliyorum– Ankara Başka Bir Okul Mümkün Eğitim Kooperatifi; Özgür Ceren Can, Proje Koordinatörü Fadime Derya Dinçer, kooperatif ortağı Latife Pak Arıkan ve Sayın Zeynep Özalp. Doğru, değil mi?

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ ÖZGÜR CEREN CAN – Evet, teşekkür ederiz.

Biz, Ankara Başka Bir Okul Mümkün Derneği Eğitim Kooperatifiyiz. Bu derneğe bağlı başka eğitim kooperatifleri de var fakat Ankara Eğitim Kooperatifinin en belirgin özelliği oldukça deneyimli olması. 2014 yılında kurulmuş ve bir ilkokul projesini hayata geçirmiş. “Meraklı Kedi İlkokulu” diyoruz, çocukların koyduğu isim bu ama Millî Eğitim Bakanlığında Özel İncek İlkokulu olarak geçiyor.

İşleyiş kabaca şöyle: Aslında, okulumuza çocuklarını göndermek isteyen ebeveynler kooperatifimize ortak oluyorlar ve bir okulu sürdürebilmek için senelik ne kadar bütçe gerekiyorsa, her yıl o bütçe hesaplanıyor finans çemberi tarafından ve eğitim ücretleri olarak ortaklardan talep ediliyor. Tabii, hani böyle baktığımız zaman paralı bir eğitimden bahsediyormuşuz gibi gözüküyor ve okulumuz özel bir okulmuş gibi değerlendiriliyor. Nitekim, Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği’ne tabi olarak Millî Eğitim Bakanlığı aksında çalışıyor ama aslında, bu okula özel okullara çocuk göndermek isteyen ebeveynler gelmiyor; tam tersi, aslında, devlet okullarına çocuklarını göndermek isteyen ama devlet okulundaki sisteme bir alternatif arayan ebeveynler geliyor. Dolayısıyla, Millî Eğitim Bakanlığının okulumuza tanımladığı, tarif ettiği çerçeve çok örtüşmüyor aslında bizim varoluş hâlimizle.

Sürekli olarak okulumuza talepler artıyor. Şu anda 53 ortağımız var kooperatifimizde, 64 tane öğrenci var –bazı ebeveynler 2 çocuğunu gönderiyor, 3 gönderen var– 23 personel istihdam ediyoruz; bunların 16’sı okul müdürümüzle birlikte öğretmenlerimiz. 2 tam burslu öğrencimiz var. Burslu öğrenci okutmayı çok önemsiyoruz yani dezavantajlı gruplardan da öğrenci okutmak her zaman ana hedeflerimizden bir tanesi fakat imkânlarımız sadece 2’sine şu anda elveriyor.

Onun dışında, kâr amacı gütmeyen bir yapıyız –aynı diğer kooperatifçi arkadaşlarımızın söylediğini ben de tekrar edeceğim– kârdan ortaklar herhangi bir pay almıyor. Gelirimiz var ancak giderimiz her zaman daha fazla. Bağış kabul etmiyoruz, öyle bir sistemimiz yok ama biz de hibelere başvuruyoruz. O projelerle birazcık böyle okulun sürdürülebilirliğini, fiziki imkânlarını falan daha iyileştirmekle ilgili çalışmalarımız oluyor.

Onun dışında –ben hani daha fazla uzatmayacağım– Derya Hanım çok güzel bir şekilde “Okulumuz nasıl bir okul, nasıl işliyor?”u sizlerle paylaşacak. Yine, sorular olursa tekrar bir araya geliriz, konuşuruz.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Teşekkürler Ceren.

Biz, aslında bir hayalin peşinde başlamış bir ekibiz. Birbirimizi daha önce hiç tanımıyorduk. Sosyal medya üzerinden birbirimizi tanıyıp forumlarda yazışarak işte “Avrupa’da şu eğitim varmış, Amerika’da bu varmış, Finlandiya’da da bunlar varmış.” işte “Bizim Millî Eğitim Bakanlığımız da birtakım değişiklikler yapıyor, acaba başka bir okul mümkün olabilir mi bu topraklarda?” diye Kızılay’da bir kafede buluşmuş insanlarımız aslında, birbirini hiç tanımayan.

Biz kooperatifi niye kurduk? Hani çok merak edilen soru bu, bu Komisyonda. Kooperatifi neden kurduk? Kooperatifi şu yüzden kurduk: Aslında, buradaki bütün kooperatiflerin bir müşterekleri var, bir müşterek amaç uğruna buradalar yani kimi işte, bu israfı önlemek amaçlı, bu takası, paylaşımı, dayanışmayı örgütlemek için burada; kimi işte, engelli çocukların annelerini istihdam etmek için burada. Biz de aslında “Çocuklarımız için başka bir eğitim mümkün mü?” sorusunun etrafında, bu müşteregin etrafında toplanmış bir topluluğuz.

Peki, “Başka Bir Okul Mümkün”ü nasıl gerçekleştirdik? Şöyle: Aslında, dünyadaki neredeyse bütün sistemleri araştırdık; döndük dolaştık, tekrar kendi topraklarımıza geldik.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – O, olması gerekene, değil mi?

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Evet.

Şimdi, tabii, bir dönem, işte bizim kooperatifimizi kurduğumuz dönem özellikle Finlandiya eğitim sistemi çok konuşuluyordu. İşte, bu bizim öğrencilerimizin PISA’dan aldığı sonuçların yerlerde olması herkesi çok tedirgin etmişti ve herkesle bunun üzerine çok konuşuyorduk, nasıl başka bir şey yapabiliriz üzerine.

Biz, baktığımızda, demokratik eğitim olmalı dedik yani çocukların kendi eğitimlerinde söz hakkı olmalı, çocuk haklarının tamamen hayata geçirildiği bir ortam yaratmalıyız. Okul, çocukların sadece akademik kazanım elde ettiği değil, okulu bir yaşam alanı olarak gördükleri, okulun onların yaşam becerilerinin bir parçası, bir evreni olması gerektiğini düşündük. “Alternatif eğitim.” dedik. Alternatif eğitim çok kapsamlı, çok farklılık gösteren, her coğrafyada değişen bir kavram. Bizim alternatif eğitimimiz de –birazdan anlatacağım, neler yapıyoruz– “Ekolojik olmalı” dedik yani “Çocuklarımız yaşantının içerisinde, ekolojiyi yaşayarak öğrenmeliler ve bir çöpü, işte, bir meyvenin kabuğunu soyup da atıkları zaman bile onun nereye gideceğinin, o döngünün ne olduğunun, atıkları her adımda farkına varabilmeliler.” dedik ve “Özgün finansmana dayalı olmalı.” dedik yani “Bu işin parası bizim cebimizden çıkacak.” dedik işin özeti. O yüzden de kooperatif kurduk.

Aslında, burayı anlattım, burayı geçebiliriz, biz buyuz.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ ÖZGÜR CEREN CAN – Burası okulumuz.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Kooperatifimizin de aslında, kuruluş hikayesi de ilginç. Biz sürekli kafelerde buluşuyorduk arkadaşlarla. Bir gün bir arkadaşımız geldi “İncek köyünde terk edilmiş bir ilkokul varmış, burayı Millî Emlak ihaleye çıkarıyor, biz orayı alabiliriz.” dedi. Biz yedi gün içerisinde kooperatif kurarak o ihaleye girdik ve –hakikaten de şans o ki başka kimse girmede ihaleye– biz kazandık. Dolayısıyla, on yıllığına bu okulumuz, İncek’deki eski köy okulu yedi yıldır bizi ağırlıyor.

İlk olarak 2015-2016 eğitim öğretim yılında başladık. Aslında kooperatifimiz 2014 yılında kuruldu ama bir yıl hazırlık süreci, işte öğretmenlerimizin eğitimleri vesaire olarak geçti.

Şimdi, “Başka Bir Okul Mümkün”ün felsefesi 4 tane temel eksene dayanıyor, az önce anlattığım gibi. Demokratik okuluz, çocukların okulla ilgili her türlü kararda karar verici oldukları bir alan. Onların da sizin gibi bir meclisi var, komisyonları var, alt komisyonları var, çalışma komisyonları var, fikir vesaire toplama komisyonları falan var. Her konuda haftalık olarak toplanıyorlar ve her gün mutlaka sınıf içerisinde de “çember” diyoruz biz, o çemberde okulla ilgili çeşitli kararları birlikte alıyorlar.

Alternatif eğitim dedik. Alternatif eğitimi anlatacağım birazdan. Onu anlatırken, biraz, böyle, farklı bir alan olduğu için duruyorum.

Ekolojik duyarlılık ve özgün finansman. Demokratik yönetimi aslında şöyle anlatacağım: Bunu izletmek istiyorum size.

(Video gösterimi yapıldı)

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Bir komisyon toplantısı bu. “Okuldaki evcil hayvanlarımıza kötü davranan çocuklar var ve bunun için ne yapabiliriz?” diye bir komisyon oluşturmuş ve o komisyonun çalışmasından bir görüntü. Birazcık uzun bir video, daha fazla zamanınızı almamak adına geçiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Benim okul üyesi olası geldi şu an yani.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Çok tatlılar, evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Çok tatlılar gerçekten.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – “Alternatif eğitim” kavramı dünyada gerçekten çok çeşitli, ülkemizde de çok çeşitli, çok yerellik içeren bir kavram. Kooperatifimizin alternatif eğitim anlayışı şu aslında: Her çocuğun farklı şekilde öğrenmeye hakkı vardır; bu temele oturuyor. Yani aslında Millî Eğitim Bakanlığımızın 2023 hedeflerinden çok farklı bir şeyden bahsetmiyoruz biz. Biz diyoruz ki: Her çocuk kendi öğrenme sürecinde söz hakkı sahibi olmalıdır, bunun üzerine dayalı. Çocuklar neleri merak ediyorlar, neleri öğrenmek istiyorlar? İşte bir toplamayı, çıkarmayı, bölmeyi, yahut işte Türkiye’de yetişen bitkileri öğrenirken aslında kendi metodolojileriyle, kendi yarattıkları eğitim materyalleriyle öğrenirlerse o sürecin içerisine dâhil olurlar ve bunlar çok kalıcı olur diyoruz. Hatta burada görüyoruz yani hani yetişkinlikte de okul yaşantısının ne kadar değerli olduğunu. Bizim çocuklarımıza vermek istediğimiz de bu. Yani orada deneyimlesinler, büyüdüklerinde orada yaşadıkları şeyi hayata geçirebilsinler istiyoruz.

Biz alternatif eğitimde şunu yapmaya çalışıyoruz: Dünyadaki iyi uygulamaları öğrenmeye çalışıyoruz. Proje, hibe alabildiğimiz müddetçe öğretmenlerimizi, kooperatif üyelerimizi yurt dışındaki gezilere gönderiyoruz, okul ziyaretleri yaptırıyoruz. İşte Demokratik Okullar Konseyi var; hem Amerika’da var hem Avrupa’da var hem dünyada var. Bunların yaptıkları çeşitli etkinlikler var. Buralara gidiyoruz, biz okullarımızı anlatıyoruz ve büyük bir ilgiyle karşılanıyoruz. Ceren de geçen sene değil, ondan önceki sene gitmişti örneğin. Oldukça büyük bir toplulukta Meraklı Kedi öğretmenleri olarak aslında... Çok şaşırmışlardı “Türkiye’de gerçekten siz bunu yasal olarak yapabiliyor musunuz?” diye. “Evet, yapabiliyoruz.” demiştik.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ ÖZGÜR CEREN CAN – Burada girebilir miyim?

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Tabii.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ ÖZGÜR CEREN CAN – Özellikle Avrupa Demokratik Okullar Konferansı'nda bizim oradan en çok ilham alarak çıktığımız konu buydu. Herkes, oradaki okulların büyük bir çoğunluğu eğer bir vakıf tarafından desteklenmiyorlarsa ya da devlet tarafından doğrudan finanse edilmiyorlarsa “home school” dediğimiz, böyle, daha alternatif, yer altı formlardalardı. Bir tek biz hani yönetişimsel olarak Ticaret Bakanlığına bağlıyız. Gayet ne yaptığımız, hani tüm formlarıyla ortada ve eğitim müfredatı olarak, eğitim çalışmaları olarak da Millî Eğitim Bakanlığına... Böyle, bakanlıklarla çalışan tek demokratik okul o toplulukta bizdik ve hani bir taraftan da şunu fark etmiş olduk aslında: Hani birazcık bu kısımdaki bizim deneyimimizden ortaya çıkan eksikliklerin hızlıca tamamlandığı noktada çok daha, böyle, Avrupa'daki örneklerden daha hızlı yol alabilecek konumdayız gibi hissetmiştik ve çok büyük bir öz güvenle geri dönmüştük. Bir gün Avrupa'nın Demokratik Okullar Konferansı'nı Türkiye'de yaparız diye düşünmüştük, umarım olur.

Alternatif eğitim araçlarımız bizim için çok kıymetli çünkü bizim çocuklarımız sabah okula gidiyorlar, dokuzdan dokuz buçuğa kadar sınıf çemberlerini yapıyorlar. O gün neleri yapmak istiyorlar? Hangi atölyeleri seçecekler, hangi alanlarda çalışacaklar? Matematik mi çalışacak, Türkçe mi çalışacak, fen bilimleri mi çalışacak, yoksa ilgi alanına dair bir şey mi yapacak? Sabahtan öğlene kadar o süreçlerde kendi sınıflarında geçiriyorlar. Buna biz “akademik saatler” diyoruz. Öğle yemeklerini yedikten sonra uzunca bir öğle araları oluyor. Bu öğle aralarını herkes farklı şekilde değerlendirebiliyor. Sonra da atölyeler var “beceri atölyeleri” diyebiliriz, Millî Eğitim Bakanlığının “beceri atölyeleri” olarak tanımladığı şey. Ama bizim atölyelerimizde farklı olarak ne var: Her gün mutlaka 5 tane farklı atölye açılıyor ve çocuklar karma yaş uygulamasıyla o atölyelere dâhil oluyorlar. Yani ana sınıfındaki bir çocuk da aynı atölyede olabiliyor, 3'üncü, 4'üncü sınıftaki bir çocuk da atölyede olabiliyor ya da ana sınıfındaki bir çocuğun açmış olduğu bir atölyeye, atölye yürütücüsü olduğu bir atölyeye 4'üncü sınıftan bir çocuk da katılabilir. Bizim çok önemseydiğimiz bir şey bu, aslında yine bizim topraklarımızda çok uygulanan bir şey: Akran öğrenmesi. Biz aslında akranlarımızdan öğrenen bir topluluğuz. Buna açıkçası okulumuzda yer vermek istedik, uygulamak istedik ve çok da başarılı sonuçlar aldık. Tabii ki ilk başlarda sıkıntılar oldu ama şu anda çok da güzel ilerleyen bir sürecimiz var.

Atölyelerimizde neler yapılıyor? Aslında ekoloji atölyeleri açabiliyoruz, ekolojiyle ilgili atölyeler açabiliyoruz, dikiş olabiliyor, nakış olabiliyor, örgü yapabiliyorlar, seramik yapabiliyorlar, inşaat yapabiliyorlar, “Hadi bugün şey yapalım.” ahşap atölyeleri olabiliyor. Çocuklardan çıktığı için fikirler çoğunlukla çok çeşitli. Yani bizim yetişkinlerin çok da... Turşu olabiliyor, dolma, suşi atölyesi yaptılar mesela. Değişik, doğal kremler yapıyorlar. Okulumuzun deterjanları, evlerimizde kullandığımız deterjanlar çocuklar tarafından doğal olarak üretiliyor ve gerçekten hepsi şeyler. İşte dudak kremi nasıl yapılır, çamaşır deterjanı nasıl yapılır, bulaşık makinesine ne koyarsak daha doğal olur vesaire; bunlar konusunda çok farkındalar.

Çiftlik ve üretici gezileri yapıyoruz. Biz ekolojik okuluz aynı zamanda. Çocuklarımızı iyi tarım uygulamaları yapan yerel üreticilerden sağladığımız besinlerle besliyoruz. Burada da kooperatifler bizim için çok değerli. Yerel kooperatiflerle, çoğunlukla Ankara civarındaki, Ankara'nın ilçelerindeki kooperatiflerle anlaşmalarımız var. Onlar bizler için tarlalarını ekiyorlar. Biz onlardan o tarladaki ürünleri alıyoruz. Gerekirse kırıyoruz, ayıkliyoruz vesaire; o şekilde kışkıklarımızı hazırlıyoruz. Biz donmuş gıda kullanmıyoruz, organik üretimi destekliyoruz ve gerekiyorsa kendi farkındalığımızla onlara da katkı sunmaya çalışıyoruz. Orman günleri yapıyoruz. Orman günleri bizim çocuklarımız için çok değerli ve çok sevdikleri bir gün oluyor. Bir gün boyunca ormanda ders yapıyorlar. Ormanda geziyorlar, atölyelerini ormanda yapıyorlar, akademik saatlerini ormanda geçiriyorlar. “Orman” derken de tabii, “Ankara'nın ormanı mı var?” diyeceksiniz ama işte olduğu kadar diyoruz. Çok uzağa da

gönderemiyoruz çocukları saatten kaynaklı. Çoğunlukla, okulumuz da İncek'te olduğu için Ahlatlıbel'i kullanıyoruz. Ama orada kendilerine yaratmış oldukları alanları var ve o alanlarda o ormanın da iyiliğine katkıda bulunan birçok uygulama yapıyorlar.

Burada çocukların yaptığı atölyelerden bazı fotoğraflar:

Börek yapıyorlar, örgü örüyorlar vesaire. Çok becerikli çocuklar, bayağı kendileri şey yapabiliyorlar, bir şeyler dikebiliyorlar vesaire.

Ekolojik duruşumuzdan da aslında bahsettim bunları anlatırken. Fazla vaktinizi almamak adına orayı da geçiyorum.

Burada atladığım bir şey var, takas. Takas konusunu bizim çocuklarımız çok önemsiyorlar. Takas günleri yapıyorlar. İşte büyüyenin küçük gelen ayakkabısını öbürüne verirken o onun ürettiği bir şeyi alabiliyor ya da onun getirdiği, orada takas etmek istediği bir oyuncağını alabiliyor ve bu takas günlerine gerçekten sağlam hazırlık yaparak geliyorlar. “Bunu şuna verebilirim, ondan da bunu alabilirim.” gibi, böyle planlı bir şekilde takas kültürlerini geliştirmiş durumdalar. Biz açıkçası kooperatif olarak da bu takas kültürünün içerisindeyiz. Örneğin bir WhatsApp grubumuz var. “Arkadaşlar 36 numara kışlık bot ihtiyacımız var. Var mı? Mont ihtiyacımız var. Var mı?” derken kendi içimizde de ebeveynler olarak bir takas kültürümüz var.

Dönüştür üret, bu da çocuklarımız için çok önemli. Bizim çocuklarımız hiçbir şeyi atık olarak görmüyorlar. Her şeyi hatta... Bazen anne olarak beni çok zorlayan anlar yaşayabiliyorum. İşte kompost yapıyorlar. “O atılır mı? Bununla...” Gerçekten dönüştürüp üretiyorlar ve ürettikleri şeyler de gerçekten bir ihtiyaca karşılık veren şeyler oluyor.

Doğayı kucaklama, canlı cansız her varlığı koruma konusunda da çok hassaslar. İşte sürekli İncek köyündeki sokak hayvanlarını besliyorlar, veterinerlere düzenli götürüyorlar, onlar için mama kampanyaları yapıyorlar, bağışlar topluyorlar gibi birçok alanda yani ekolojik anlamda gerçekten çok farkındalıkları yüksek oluyor.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ ÖZGÜR CEREN CAN – Ankara'daki bir köyde düzenlenen ilk kan bağış kampanyasını bizim çocuklarımız yaptı Kızılayla birlikte.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Maşallah.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Cuma günü cami çıkışına gidip kan bağış versinler diye köylüyü davet ettiler ve bunların hepsini kendileri düşündüler. Yani hani “Ne yapabiliriz? Cumaya gidiyorlar. O zaman oraya gidelim. Oradan çıkışta davet edelim.” gibi.

Özgün finansman... Biz bu kooperatifi şöyle kurduk aslında -bunu söylemeyi çok seviyorum- öncelikle kendi paramızı verdik çünkü o okulu var edebilmek için sermayeye ihtiyacımız vardı, sermayemizi verdik, çok ciddi bir emek verdik; bir de üstüne üstlük çocuklarımızı da bu deneysel ortamın içerisine koyduk, en önemlisi çocuklarımızı verdik. Ama ne yarattı bu özgün finansman, işte kooperatifçilik? Bir kere, eşit yani hiyerarşik olmayan bir yapıdayız, hepimiz birbirinin ortağıyız. Bu çok değerli bir kavram. O “ortaklık” kavramını çok benimsiyor ve gözümüz gibi bakıyoruz oraya. Çeşitli yönetim biçimleri üzerine hâlâ deneysel çalışmalar yapıyoruz diyebilirim.

Bunun dışında da şöyle bir şey var: “Bizim yaptığımız bu iş neye yaradı? Bizim çocuklarımıza mı yaradı, bize mi yaradı? Ne üretti bu ülke için, ne tür bir toplumsal fayda üretti?” diyecek olursanız -ki çoğunlukla bu soruyla karşı karşıya kalıyoruz- çok sayıda akademik makale yazıldı bizim okulumuzla

ilgili. Lisans, lisansüstü doktora tezleri yazıldı, araştırmalar yapıldı çünkü dünyada böyle bir okul yok ve “Biz neyi farklı yapıyoruz da bu çocuklar ne elde ediyorlar, sonuçları, çıktıkları ne oluyor?” şeklinde çokça araştırmaya konu olduk.

Örneğin bir önceki Millî Eğitim Bakanımız Ziya Selçuk ilk göreve geldiği zaman ilk çağırdığı gruplardan bir tanesiydik. “Siz ne yapıyorsunuz, anlatın bakalım.” Biz de yaptıklarımızı anlatmıştık. Sonradan hatta 4 dönem uygulaması örneğin -biz kuruluşumuzdan beri 4 dönem uygulaması yapıyoruz yani dokuzar hafta ders, ondan sonra bir hafta mola gibi- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından benimsendi. Sonra Yaprıcık’ta bir okul açıldı, devlet okulu. Orada bizim modelimiz uygulanıyor pilot okul olarak. Tabii, orası çok güzel, böyle, gayet pırlıl bir okul. Keşke bizim de öyle olsa. Atölyeleri, ahşap atölyeleri, malzemeleri vesaireleri; onlar da öğleden sonra beceri atölyeleri şeklinde... En büyük katkımız da bence 2023 Millî Eğitim Bakanlığının 2023 Eğitim Vizyonu dokümanında okul-aile iş birliğinin yükseltilmesi... “Okullaşmada kooperatifçilik” denmiyor orada ama bize söz olarak çokça söylenen bir kelime oldu bu. Herkes Ticaret Bakanlığına teşekkür ederken biz de Maliye Bakanlığını anacağız ama biz de “Burada keşke Millî Eğitim Bakanlığı da olsaydı.” diyen grubuz. Bunu sağladık. Onun dışında, gerçekten...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Ama o kavramı söyleyeceğim yani Millî Eğitim Bakanlığına “Okullarda kooperatifleşme.”

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ ÖZGÜR CEREN CAN – Çok özür diliyorum.

Aslında Millî Eğitim Bakanının da Ziya Selçuk’un da Yardımcılarının da ağzından çokça çıktı “Biz eğitimde kooperatifleşmeyi destekliyoruz.” diye ama bunun fiili yansımaları yaşamadık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Yeni bir düzenleme. İnşallah...

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Yani bu model aslında şöyle: Nedir? Okul aile iş birliği çok önemli bir şey eğitimde. Hep bunu söylüyoruz. Yani Millî Eğitim Bakanlığı da bunu söyler, herhangi bir özel-okula gitseniz, çocuğunuzu verseniz o da aynı şeyi söyler çünkü çocuğa tek eğitim veren, çocuğun tek yaşam alanı okul değil, aile de değil. Orada okul aile iş birliğinin yüksek olması o anlamda önemli. Bu hep söylenegelen bir şeydir ama çok da hayata geçmemiştir. Belki bizim zamanımızda daha çoktu, ben öyle hatırlıyorum yani şimdi çok yok. Bunları tekrar hayata geçirmek üzere ilham verici olduk, bir laboratuvar olduk diyebilirim yani yarattığımız sosyal fayda bu yönde oldu.

Herkesin yine merak ettiği bir şey bu: “Nasıl bir özgün finansman sisteminiz var?” deniyor. Bizim rutin ödemelerimiz -gerçi bahsedildi ama- aylık aidatımız var, yıllık okul ücretimiz var; yemek, servis, kırtasiye ücreti, bunları ebeveynler çocuk başına ödüyor. Tek seferlik ödememiz var, bu da bizim sermayemizi oluşturan ödemedir. İşte, çocuğunu okula göndermeye karar veren ebeveyn kooperatife bir ortaklık payı öder. O ortaklık payını da çocuğu mezun olduğunda ya da ebeveyn okuldan ayrılmak istediğinde kooperatif ona iade eder. Dolayısıyla böyle döngüsel bir sermaye yaratma biçimimiz var.

İlkelerimiz neler? Biz bursluluk oranınızı yüzde 25 olarak koyduk, henüz o rakamlara maalesef ulaşamadık ama en büyük idealimiz, ileride belki bağışçılarımız olur ve bize destek olabilirler gibi çünkü biz hiçbirimiz işte, sermayedar değiliz, çoğunluğumuz işte memur, işçi, mühendis.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ LATİFE PAK ARIKAN – Sabit geliri.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Sabit gelirleri olan insanlar, dolayısıyla hani belli bir oranda katkı sunabiliyoruz. Bizim için en önemli şey, evet, bursluluğumuzun arttırılması. Bursluluk konusunda da şunu yapıyoruz: Asla bir çocuk akademik becerileriyle, başarılarıyla burslu olmuyor; bizim gizli bir komisyonumuz

var, bizim okulumuzda kimse kimsenin bursluluk oranını bilmiyor, hangi çocuğun burslu olduğunu bilmiyor. O gizli olan komisyon ailelerden işte, ekonomik verilerini alıyor ve ona göre karar veriyor ve ilgili kişiye bildiriyor. Öğretmen ve diğer çalışanlarımızın özlük haklarından taviz vermemek üzerine bir yapımız var, bunda çok zorlanıyoruz çünkü gerçekten, kooperatifte bizim elde ettiğimiz gelirin en büyük gider kaynağı öğretmen maaşları ve diğer çalışanlarımızın maaşları oluyor.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ ÖZGÜR CEREN CAN – Araya girebilir miyim?

Şöyle Sayın Vekilim: Mesela, bir devlet okulunda devletin memuru olan öğretmen ile bizimle birlikte çalışan öğretmen arasında hani özlük hakları anlamında çok büyük bir farklılık olmuyor, biz oralara çok dikkat ediyoruz, maaşlar da şey oluyor fakat ne olursa olsun, yapının sürdürülebilirliğiyle ilgili tedirginlik çalışanlara yansıyor. Yani hani arkanızda devlet olması ya da çok büyük bir vakfin olması ile küçük bir kooperatifin olması arasında çalışanlar için çok ciddi bir fark oluyor. Belki hani bu noktada bize özgün bir form da geliştirmek mümkün olabilir çünkü dediğim gibi, Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği'ne tabi olarak oraları çalışıyoruz, istihdam kısmını da ama o çok yeterli olmuyor çünkü aslında burası özel bir eğitim kurumu değil.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Evet, yerel üreticileri desteklediğimizi söyledim. Bir de her ortak, kooperatifte bulunduğu süre boyunca yani çocuğu eğitime devam ettiği sürece en az bir yıl gönüllü olarak katkı sunmayı kabul eder o kooperatife girerken çünkü buna ihtiyacımız var, gönüllü çalışmaları olmasa o zaman bu okulu sürdürülebilir kılamayız.

En büyük hayalimiz bir ilkokul kurmaktı bizim ve onu yaşatmaktı. Şimdi bu hayalimiz -4'üncü yıl mezunlarımızı vereceğimize göre 6'ncı yılımızdayız- 6'ncı yılımızda bu hayalimiz devam ediyor. Bizden sonra, İzmir, İstanbul, Eskişehir, Ayvalık ve Antalya'da da BBOM okulları kuruldu, onlar da devam ediyor. Orada, Ayvalık'ı özellikle "bold" kalın yaptım çünkü Ayvalık çok farklı bir model uyguluyor. Şunu uyguluyorlar: Onlar Ayvalık'taki bir devlet okulunu, çok da rağbet görmeyen bir devlet okulunu okul-aile iş birliğiyle BBOM okulu hâline getirdiler, oradaki devlet okulu öğretmenlerine BBOM modeliyle ilgili eğitimler verdiler, işte, okulun yeni baştan böyle tefrişatını vesairesini yaptılar, işte, ekolojik ayaklarını düzenlediler ve onlar şu anda bir devlet okulunu BBOM okulu hâline getirmiş durumdalar. Şimdi de en büyük hayalimiz, Türkiye'nin ilk BBOM ortaokulunu kurmak çünkü bu süreç bizde 4'üncü sınıfa kadar yani ana sınıfında başlıyor, 4 yaşında başlıyor çocuk, işte 9 yaşında, 10 yaşında da mezun olup bambaşka okullara gidiyor. Benim 2 çocuğum var, biri mezun oldu, şu anda 7'nci sınıfta, ortaokula gidiyor, diğeri de 3'üncü sınıfta.

Yaşadığımız en büyük zorluk şu oldu: Bizim çocuklar... Aslında, nasıl söyleyebilirim? Özel okula gönderdik örneğin çocuğu, oradaki o akademik baskıya dayanamadı. Bu onun akademik becerilerinin düşük olmasıyla ilgili değil, orada onun haklarının sorulmuyor olmasıyla alakalı, rencide olmakla alakalı, her vatandaşın olması gerektiği gibi aslında. Ondan sonra, devlet okuluna verdik, orada da en azından daha rahat görünüyör yani "Bu iş böyleymiş, anladım ben." diyor biraz da yaşının büyümesiyle birlikte ama eleştirel olmaktan asla vazgeçmiyor, ilerletici olmaktan da karşındakini asla vazgeçmiyor. Öğretmenini, okul müdürünü, müdür yardımcısını bir otorite olarak görmüyor. Onun da bir birey, kendisinin de bir birey olduğunun gayet farkında ve haklarının gayet farkında olarak gidiyor; o yüzden benim de içim bir anne olarak gayet rahat açıkçası.

Şimdi, BBOM'un ortaokulunu kurmak, en büyük hayalimiz bizim ama burada tabii şeylerimiz de var yani en büyük sıkıntımız işte, sermayemizin bizim tarafımızdan karşılanıyor olması ama umuyorum ki önümüzdeki eğitim öğretim yılında Meraklı Kedi Ortaokulunun da duyurularını da duyacaksınız, bu konuda da yoğun bir çalışmamız var.

Herkesin ihtiyaç ve talepleri oldu, aslında orada da ortaklaştık birçok alanda. Sosyal kooperatifçiliğin özel olarak tanımlanması ve olabildiği ölçüde vergisel muafiyetlerin getirilmesi. En azından, Gülsüm ablanın dediği gibi, koşana kadar bize nefes alma imkânı tanınması bizim için de çok değerli. Ayrıca bizim eğitim kooperatifleri olarak taleplerimiz var. İşte, diğer kooperatiflerimizi de saydım, onlarla da konuştuk. Bizim için çok önemli olan, en önemli olan şey yer, bina, arazi. MEB'e ayrılan ama kullanılmayan çok sayıda okul arazisi ve devletin, kamunun -kullanmamış- artık kullanmadığı binalar var, bizim Meraklı Kedi de öyle aslında. Biz buraları kullanmak istiyoruz, buralarda eğitime başlamak, okullar kurmak ve okullar açmak istiyoruz. Bunun için öncelikli kullanım hakkının bize, kooperatiflere, kâr amacı gütmeyen eğitim kooperatiflerine tanınmasını istiyoruz. Bunun dışında da kamuya ait kiralama ve satış ihalelerinde -yüzde 30 oranında dedik ama siz artık ne takdir edersiniz bilemem- fiyat avantajının -sizin de söylediğiniz şey- sağlanmasını istiyoruz. Mümkün olan alanlarda eğitimde KDV gerçekten çok büyük bir yük, ebeveynlerin de üzerinde büyük bir yük. O KDV nereye gidiyor? Hiçbirimiz kullanamıyoruz ama ödüyoruz. Bu anlamda artık bilemiyorum yani hani bu o kadar üst bir başlık ki, sizler takdir edersiniz, bilemiyorum.

Bir de biz nakdî bağışlar alamıyoruz, aynı bağışlar alabiliyoruz; bu konuyu açıkçası ben çok bilmiyorum ama -belki sizler katkı sunmak istersiniz- nakdî bağış almamızın önünün açılması konusunda da bir ricamız var.

TİCARET BAKANLIĞI ESNAF, SANATKÂRLAR VE KOOPERATİFÇİLİK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI EKREM ALPER BOZKURT – Alabilirsiniz.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Alabiliyoruz, bence de alabiliyoruz.

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Yüzde 20 gelir vergisi ödersiniz.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Ha, vergi ödüyoruz doğru.

SS İNOGAR SOSYAL YARDIMLAŞMA İNOVASYON VE PROJE DANIŞMANLIĞI KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI MEHMET SARICA – Bir de gönüllülük yok.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Son olarak da yine ufacık bir video izletmek istiyorum size. Bizler ODTÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi ve TED Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesiyle çok dirsek temasında çalışıyoruz, onlarla birlikte çok sayıda proje hayata geçirdik. Hatta projelerimizden bir tanesi şuydu: TED Eğitim Fakültesinde ODTÜ'yle birlikte -TED, ODTÜ ve biz; bizim öncülüğümüzde oluştu bu- şunu yaptık: Türkiye'de ilk kez eğitimi demokratikleştirmek üzerine bir konferans yaptık. Bu konferansa dünyada eğitime yön veren 50 insandan biri olan Profesör Michael Apple'ı davet ettik; sağ olsun, kırmadı bizi, geldi; hatta yanında farklı arkadaşlarıyla birlikte geldi ve bu konferansa 700 insan katıldı, 700 öğretmen katıldı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Avrupa Birliği Projesiydi.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Yok, değildi; çeşitli yerlerden almıştık bağışlar.

700 öğretmen katıldı ve bunlar Türkiye'nin dört bir tarafından geldiler. İlk gün konferansımız oldu. “Demokratik eğitim nedir? Demokratik eğitimin alt başlıkları nedir? Demokratik eğitim neden yerelleştirilmelidir? Yani Amerika'da uygulanan demokratik eğitim ile Türkiye'de uygulanan aynı olamaz.” şeklinde. Michael Apple bizim okulumuzu da ziyaret etti ve çok şaşkındı, hatta yanında ona eşlik eden hocamıza şunu sormuş: “Ya, bu çocuklar biz varız diye mi böyle bıdır bıdır konuşuyorlar,

yoksa gerçekten konuşuyorlar mı mecliste falan” diye. Çok önemli bir projeydi; çok sayıda, devlette de özel okullarda da görev yapan öğretmenlere yönelik atölyeler düzenledik ve bunları da düzenli kılıyoruz yani mutlaka öğrendiğimiz o deneyimi, edindiğimiz deneyimi aktarmak bizim için çok değerli çünkü bu işi sadece kendi çocuklarımız için yapmıyoruz aslında, hani gelecek için de yapıyoruz, işte, ne kadar çok paylaşırsak o kadar çoğalabileceğimizi biliyoruz.

Bunun dışında, Avrupa Birliğinden de sivil toplumu güçlendirme desteği aldık. Burada da topluluklarda demokratik yapıların sürdürülmesi, topluluklarda hiyerarşik olmayan yapılar nasıl sürdürülebilirle ilgili şeyler çalıştık.

Aslında, son olarak da -şu videoda- ODTÜ Eğitim Bilimleri Fakültesinden Millî Eğitim Bakanlığının da stratejisti olan ODTÜ Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanıyla... Yaşar Kondakçı Hoca var, dünyada eğitim stratejisti olan akademisyenlerden bir tanesi, sayılı insanlardan bir tanesi; son üç yıldır bizim okulumuzda gözlemler yapıyorlar, bizi çok destekliyorlar, biz de onları destekliyoruz, laboratuvar sunuyoruz. Onların bir videosunu koymak istedik.

(Video gösterimi yapıldı)

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Videonun daha uzun hali YouTube’da yüklü, “web” sayfamızda yüklü, biraz daha farklı.

Bu kadar aslında benim anlatacaklarım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Tamam, peki.

Gerçekten çok değişik bir eğitim modeli, çok da hoşuma gitti, şöyle de çok hoşuma gitti: Şimdi, galiba, şu okul ile veli ve öğrenci iş birliği bizim hani normal köy okullarında süregelen ya da yapılmış olan bir şey. Şu an, çok üzümlere söylüyorum, 10 çocuk olan okullarda bile hani öğretmenlerin, idarecilerin işte “Neden burada temizlik yapacak biri yok?” diye serzenişte bulunduğu bir aşamaya geldik. Benim annem de emekli bir ilkokul öğretmeni, bu haberi dinlediği zaman son derece üzüldü, dedi ki: “Bir öğretmenin bunu söylemesi ne kadar tuhaf çünkü biz kendimiz hani yapardık ya da veliler gelirdi, el birliğiyle yapardık.” Dolayısıyla sunduğunuz model de belki fiziki, fiili, belki nakdi ama gönül iş birliğiyle yapılmış bir uygulama. Bu uygulamanın belki emsal olarak... Çünkü bizim kullanılmayan köy okullarımız var, çoğu yerde kullanılmayan köy okullarımız var. İşte, Millî Eğitim bazen başka kurumlara ya da muhtarlıklara bunları tahsis eder pozisyonda şu anda ama ben mesela kendi ilim için çok net düşünebilirim böyle bir şey olsa ne kadar güzel olur diye. Çünkü işte -bizim ormanımız yok diyorsunuz, yüzde 65 orman var bizde- hani böyle orman, doğa, tarım, hepsi beraber, iç içe uygulanabilir bir model mi? Evet, normal özel okullardan çok farklı, uygulanabilir bir model. Kooperatifçilik alanındaki değerlendirmesi nasıl olur? Millî Eğitim Bakanlığıyla bunu nasıl ortaklaştırabiliriz ve emsal uygulamalar hâline getirebiliriz? Ki işte bir iki okulda uygulanmaya da başlamış.

Ben, genç girişimci hanımları tebrik ediyorum.

SS ANKARA BAŞKA BİR OKUL MÜMKÜN EĞİTİM KOOPERATİFİ TEMSİLCİSİ FADİME DERYA DİNÇER – Teşekkür ederiz, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ARZU AYDIN – Peki, bugün sona geldik.

Bakanlığımızın söylemek istediği, ilave etmek istediği bir şey var mı? Onlar çok yüklendiler. Biz bu işin altından kalkarız, her durumda kalkarız çünkü bütün kooperatifler kendilerinden övgüyle bahsettiler. Ben bir kez daha teşekkür ediyorum çalışmalarından dolayı. İnşallah, öbür bakanlıkları da ortaklaştırarak çalışmaları devam ettireceğiz ve bunu yasal bir zemine oturtturmak en büyük idealimiz. Ben hem gösterdiğin sabırdan, anlayıştan dolayı çok teşekkür ediyorum. Bir de şunu rica ediyorum,

kayıtlara girmesin lütfen: Eğer etrafınızda “Bu vekiller ne yapıyor? Çalışmıyorlar.” falan diyen olursa, “Bizim tanıdığımız bir vekil vardı, hem komisyonda çalıştı hem gitti oy kullandı, geldi.” falan diye hani överseniz... Hani, yerin kulağı var, olur mu olur yani.

Çok teşekkür ediyorum tanıştığımız için. İnşallah, yerinde incelemeler de yapacağız. Yerinde incelemelerle alakalı, inşallah, irtibata da geçecekler. Hem sizleri yerinizde ziyaret etmek isteriz hem de özel olarak Bolu’ya yolunuz düşerse bekleriz inşallah.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Kapanma Saati:18.16

